

"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išleistas kas penktadienį, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Suvienuojant valstybes.....\$2.00
Kanadoje ir Meksikoje.....2.50
Kitose valstybėse.....3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos metams skaitant nuo dienos užrašymo, ne nuo Naujų Metų. Apie prenumeratą kviški klausimai. Viena adresas:
A. OLSEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In the United States.....\$2.00
Canada and Mexico.....2.50
To Foreign Countries.....3.00
Advertising rates on application. Advertisers all communications to publisher:
A. OLSEWSKI
3252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Nr. 10

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 8 d. KOVO (MARCH), 1912 m.

Metas XXI

POLITISKOS ŽINIOS.

REVOLIUCIJA CHINUOSE.

Chinuosė be didelių kraujo praliejimų ir krašto išnaikinimų pasisekė įvesti republikonišką tvarką, bet reikia manyti, kad gerumo tos naujos tvarkos daugelis chinečių dar nesupranta. Dabar kelia riaušes ir naują revoliuciją prieš republikos valdinius būvę pirmą jos svarbiausieji ramsčiai — republikoniskieji kareiviai. Kareiviai riaušes sukėlė Pekiną, Tientsinę ir daugelį kitų miestų. Riaušiniškai sandėi į žmonis, plėšė pardavines ir privatus namus, dėjo mėsčius, nors žmonės kareiviams nesipriešino.

Svarbiausia priežastis kareivių sukilimo — kad jiems algos nuo senai neužmokėtos. Bet žmonės sukilus prieš cėsorius valdžią revoliucijos vedėjai manė, jog kareiviai iš patriotizmo kariaus ir be algų, vienok pasirodė, cėsorius sostą išgriovus, jog daugelio kareivių patriotizmas buvo menkas; daugelis kareivių kariavo dėl algų ir gal kad karuose, koki jie nebūtų, galina be baimės ir svetimo turto prisiplėsti.

Svetimi kraštai nutarė remti valdžią prezidento Juanshikui, bet svetimų kraštų parama Chinams gali būti pavojinga. Svetimi retai remia dykai, jiems už paremimą reikia užmokėti kartais net per brangiai. Svetimų įsikimimas į naminius kokio nors krašto reikalus tam kraštui nieko gero neatgabend. Ne visi svetimi kraštai geidžia Chinų sudirginimo; Rusijai, turinčiai Chinų žemės smotą Vokietijai jų sudirginimas visai nepageidaujamas.

Juanshikai tariasi su svetimais bankininkais, nuo kurių nori pasiskolinti 15 milijonų dolarių. P pinigų tų tūlaim laikui pakaktų išmokėjimui kareiviams algų, bet sykį prie kelimo riaušiu prirpate kareiviai paskui net per tankiai, prie mažiausios progos, o kartais ir be progos riaušes mėgsta kelti.

Į Pekiną svetimi kraštai siunčia savo kareivius; išsodino jų daugiau ir Tientsine. Laikymas kareivių svetimam krašte reikalauja išlaidų. Tų išlaidų su žydiškais palukais paskui ir pareikalaus svetimi kraštai.

Miestuose Pekine, Tientsine ir kitur, kur sukleita riaušės, pargarsintos karo laiko teisės, bet tas nedaug gelbsti. Kad riaušiniukus galima būtų bausti pasiremiant ant karo laiko teisių, pirmą juos reikia suvaldyti; o tam reikia turėti daugiau ištikimų valdžiai atsidavusių kareivių.

Nuo misijonierių iš Činų vidurinių provincijų gauta žinios, jog sukleit kareiviai ten traukia pulkais iš vietos į vietą, skerdžia žmones, plėšia ir naikina gyventojų turtus.

Juanshikai pakvietė buvusį pietinių Chinų republikos prezidentą Sanjatseną su ištikima kariūnėmis iš Nankino traukti Pekiną ir pasistengti maistininkus suvaldyti. Tas rodo, jog Pekino apskrityj blogai yra, jeigu Juanshikai pagalbos šaukia buvusį savo priešą. Sanjatsen sutinka tai padaryti, jeigu tas bus reikalingas; jis sutinka priimti kariūmenės vadovybę.

Japonija iš Port Arthuro ir Koreos siunčia savo kariūmenę į Tientsiną ir į kitus Chinų miestus ginti ten gyvenančius svetimačius, nes laukia riaušinių užpuolimų ir ant svetimačių. Gabena į Tientsiną savo kareivius ir kiti kraštai. Svetimi kareiviai saugoja svetimų firmų pardavines ir dirbtuves, taipgi geležinkelį nuo Tientsino į Pekiną. Bet Pekino aplinkinėse riaušiniškai išgriovė dikta geležinkelio stacijas ir krautvius. Amerika Tientsine išsodino 200 kareivių.

Mandzurijoje, mieste Tsijsjark buvo kruvinai mušiai valdžios vėl mėginti taikyti.

džia atsidavusios kariūmenės su sukleilais. Mušinosė užmušta daug kareivių. Dalis rusiškų, francuziškų, vokiškų, angliškų japoniškų kareivių ištraukė į Tachį, nes netoli to miesto pasirodė 700 chinų kareivių; atkakus vienok į vietą, chinečiai buvo jau pasitraukę.

MEKSIKO.

Revoliucija Meksike platinasi ir jos pasekėjų skaitlius didina. Dalis jų iš Juarez ištraukė į Chihuahua. Amerikos prezidentas Taft išleido atsišaukimą į gyvenančius Meksike amerikonus patardamas jiems išsinešdinti į Suvienuotą Valstijų pusę. Daugelis amerikonų rengiasi prezidento Tafto patarimo paklausti, kaip tik savo reikalus sutvarkys; kiti jau atkako į El Paso.

Vienas iš svarbiausių prezidento Madero generolų, generolas Orpzo, su savo kareiviais atvirai perėjo į revoliucionierių pusę; jų pusėn perėjo ir dalis kariūmenės pulkininko Vila. Generolas Orozo miesto Chihuahua iš kalejimų paleido politiškosius prasizengėlius, ir juos priėmė savo kariūmenė. Iš miesto Meksiko ištraukė į Chihuahua 1600 Madero kareivių po vadovybę generolo Blanquet, prie Diazo pagarsėjusio žiaurumu. Miestą Chihuahua valdo dabar revoliucionierių pusėn perėjęs generolas Orozo.

Prezidentas Madero išleido atsišaukimą į Meksikos piliečius kviesdamas juos ginkluotiesi ir stoti kariūmenėn, padėti valdžiai revoliucijai pergalėti, nes naminis karas naikina gerovę visų Meksiko gyventojų.

Nors išvytasis iš Meksiko prezidentas Diaz mokėjo ramumą 30 metų palaikyti, bet tas jam tik žiaurumui pasisekė padaryti; jis užmiršo vieng padaryti — pakelti krašto ekonomiskai, pagerinti gyventojų būvį, todėl pats prirėgė dirvą dabartinę revoliucijai. Prie Diazo buvo rods ramu, nes mėginančius neramumą kelti jis siuntė ant kartuvų, kiško į kalejimus, bet reikalingų krašto pukeilimui reformų nevedė. Teisėjai ir valdininkai buvo neteisigai, paperkami. Žemė, visoki gamtos turtai buvo išnaudojami mažo turtoulių skaitliu, o jie daugume buvo ir dabar yra, svetimačiai, ypač daug, tokių didelių žemės plotų priguli amerikonomas, todėl jų ir nekencia meksikonai. Madero sumanė tuos nenormališkus prietikus taisyti, bet matyt jam truksta Diazo energijos, truksta ir paramėjų, nes sudemoraliznotų valdininkų eilėse mažai yra teisingų žmonių, daugumai jų rupi vien savo nauda, o ne piliečių gerovė.

ANGLIJA.

Anglijoje, Valioj ir Škotijoje užgimė anklekasių streikai; streikuoja jau suviršum milijonas darbininkų. Ministrų pirmininkas Asquith mėgino taikyti nesutinkančias puses, bet tas jam nepasisekė. Streikieriai užsilaiko ramiai, bet nežinia kaip ilgai įstengs ramumą užlaikyti, o kaip iki šiol maža yra viltis, kad streikai greitai pasibaigtų. Daugely vietų jau pritruko anglių, todėl prisieina vis daugiau dirbtuvių uždaryti ir tukstanciai naujų darbininkų atsiranda be darbo. Lai valdžiai anglų stokos išplaukti negali. Geležinkeliai turėjo su mažinti traukinių bėgiojimą. Užsitraukiant ilgai streikui Anglijoje, pramonė, jos susinėsimai su kitais kraštais turės sustoti ir streikų padarytus nuostolius negreita bus galima pataisyti. Dabar jau anglų kainos nepaspaikytai pakilo, o be jų apsieiti negalima, be jų žmonės ir valgio išsivirti negali.

Pradėtos tarybos darbininkų atstovų su kasyklų savininkais pasiliovė, bet manoma, jog jos vėl turės atsinaujinti. Ir valdžia vėl turės mėginti taikyti.

Apakt streikuojančių angliakasių, dėl streiko, nors jis dar visai nesenai prasidėjo, neteko jau darbo su viršum 200,000 darbininkų visokiose dirbtuvėse; kadangi dirbtuvių dėl anglių stokos uždaro vis daugiau, tai ir bedarbių skaitlius nuolatai didina.

Streikai Anglijos angliakasių atsiliepia ir kitose kraštuose. Francuzijos angliakasiai žada sekti angliškų sandrangų pavykslą ir taigpi streikuoti. Vokietijoje angliakasiai ir dokų darbininkai priešiasis išgabenimui anglių į Angliją. Hamburgo anglių krautviniškai neparduoda visai anglių svetimų kraštų garliavams.

Apakt angliakasių streiko, Anglijos valdžiai daug nesmagumo daro ir moteris reikalaujančios sau lygių su vyrais politiškių tiesų. Moteris taip vadinamos sufragetės kelia nuolatai triukšmingas demonstracijas ir daug nesmagumų daro policijai. 4 kova dieną pulkai moterų, su kirviais rankose traukė Londono gatvėmis ir daužė brangesnius pardavinių langus, veržėsi krautvinių vidun ir naikino prekes. Suėmė 30 demonstratorių ir teisman mugabeno. Teisėjai uždeda pabaudą, bet moteris pabaudų mokėti nenori, tyčia priverčia valdžią jas į kalejimus grusti.

IS LIETUVOS.

IS VILNIAUS.

Svietimo ministerio įsakytu vidurinėse mokyklose nelaiškai daugiau mokinių žūdų kaip 15 nuosimčių. S. Z. G. skelbia, kad turbut įsikimimui, ar tas įsakymais pildomas, svetimo ministerio įsakymai padaryti iš Vilniaus privatinų mokyklų reviziją.

Svietimo ministeris įsakė Vilniaus mokslo apskrįčio globėjui 1812 m. karo 100 metų sukaktuves švęsti taip iškilmingai, kad tas šventimas ingtyt flaudies iškilmės pobūdį. Taip bent įsakymą paties caro. Toms iškilimėms skiriamas rugpjūčio mėnuo.

Lietuvos žinios

Vasario 2 d. Rusų-Azijos banko namuose, prie Didžiosios gatvės, atsidaro II-oji pavasario paroda. Atsistąja jau 260 paveikslų ir skulptūros veikalų. Dailininkų dalyvauja apie 40-tį.

Leidžiamas Kieve lenkų laikraštis "Rus", pavestas Ukrainos, Podolės ir Volinijos istorijai ir kulturai susijungę su buvusiu "Kwartalniku Litewski" ir eis dabar Vilniuje vienu nauju vardu: "Litwa i Rus", kas mėnuo.

Miesto gydytojas Bagienis žada intaisyti savo dvare, 8 varstai nuo Vilniaus, prie Ukmergės kelio, senatoriją dziovininkams. Busią 20 nuolatinių lovų.

Laikraštis "Liesopromišlenik" praneša iš Vilniaus, kad čia šiomis dienomis įsteigtas naujas bankas, kuris visų pirmausia skolįs miškų pramonininkams. Įstatai jau patvirtinti ir narių jau įsiraše daugiau kaip 100 žm. Mažiausias indėlis 100 rublių. Bankas turėsias 3 direktorius, alga visiems trims 8,000 rubl. Sumanymas įsteigti tokį banką kilęs dar 1910 met.

"Rieč" praneša iš Vilniaus, kad patikrinant taupomosios kasos skaičius pasirodė nepritekų pinigų. Susekta, kad kiti išsine pinigų apgaulingu būdu. Susekti visą pavesta slapstosios policijos viršininkui.

Vilniaus

IS KAUNO.

Ziefna Kauno gub. esanti darbas kuopuiklausia, ypač rogių kelias pasitašęs. Pasinaudodami tuo žmonės smarkiai darbuojasi giriose; kerta ir gabenasi

malkas ir rąstus. Iš tos priežasties pabrango ir darbininkai. Jaučiama irgi, kad pirkliai viens už kito skuba prisijūkti ir pasiiekti visokios rūšies medžių medžiagos.

Lietuvos žinios

"S.-Z. T." rašo girdėjęs, kad Kaune netrukus atsidarysianti nauja lietuvių spaustuvė. Spaustuvę inkuria tam tyčia susidarusi Kauno lietuvių inteligentų pajininkų bendrovė.

Vilniaus

IS ŠVENČIONIŲ.

"Švien. Listok" skelbia apie tai, jog Švenčionių valsčiuje policija užtikio lietuvių slaptas mokyklas. Vieną užtikio sausio 5 d. Tračunų sodžiuje, kur buvo mokoma lietuvių ir rusų kalba 11 vaikų skaityti ir rašyti. Mokytojavęs ten Pranciškus Vernelis, 20 metų vaikas, kilęs iš Kauno gub., Panevėžio pav.

Kitą mokyklėlę užtikio vasario 13 d. Rimkėnų sodžiuje, ukininko Rymošiaus troboje. Mokytojavusi ten Julė Chaminskaitė, 20 metų mergina, ir turėjusi 12 mokinių.

IS ŠVEKŠNOS, Raseinių pav.

"Vien." rašo, kad iš Šveškšnos apielenkės, kelios lietuviškos išvaziavusios Galicijoje, kad ten pastojus į vienuolynus. Tuo tarpu, pasak "Vien.", lietuvių vienuolių labai sting Lietuvos ir Amerikos vienuolynuose.

IS KUPIŠKIO, Ukmerg. pav.

Pastaraisiais laikais Kupiškio apielenkėje labai daug prisvo žmogudžių... ir t. t. Nesenai žmogudžiai nužudė netoli Kupiškio gyvenančią moteriškę; dabar vėl — viena moteriškę su vaikelu ir da kitoje vietoje su augusiu vaiku. Tai poigi ir vilkai tai šen, tai ten užpuola žmones. Šunis ir kitus gyvulus labai dažnai papiauna. P. Vingaudas.

IS MILASANČIŲ, Ras. pav.

S. Z. T. rašo, jog Milasanchių sodžiuje nežinia kur žuvo kelios jaunos merginos. Merginos — turtingų tėvų esančios. Kur jos dingio, nei tėvai nežino. Spėjama, jog mergaitės išbėgusios Amerikon, arba kitur-kur.

IS RAMYGALOS, Pan. pav.

Tai gana didelis miestelis; turime valscių, pačta, telegrafo stotį, stinga tik gydytojo. Labai geistina, kad čia apsigyventų geras gydytojas. Pelnas būtų nemažas. Pradžiai studeama keturi šimtai rublių; p. Švainickis duoda 100 rubl., žydai sudea 100 rubl., valstiečiai irgi 100 rubl., aptiekorius duoda 60 rublų... Žinoma, geistina, kad čia apsigyventų lietuvis gydytojas. Balandėlių Myletojas.

IS VEVIRŽENŲ, Raseinių pav.

Veviržėnų ukiminkai turi 10,000 atliekamojo valsciaus kapitalo, kurio iki šiol patis nežinojo, kaip suvartoti. Galų gale paskutinioje valsciaus suėgoje nutartu inkurti Veviržėnuose keturkles miesto mokyklą. Tos mokyklos laikymui valstiečiai aukoa kasmet 5,000 rublių, bet jie pasizadėjo mokyklai reikalingas trobas pastatyti ir suteikti toms troboms reikalingą plečių. Toks veviržėnių duosnumas yra graži pavyzdžiū kitiems.

IS PLUNGES, Telšų pav.

Dvi savaitai atgal nusisovė daras Rubėzevičius, geriausias vietinių gydytojų. Liko čia trys (felcierių neskaityti); žematis, rusas ir žydai. Greit panašaus dykai naudoties puse parapijos

gydytojo turbut nebesulauksime; tegu ir bijojo kartais arčiaus prie ligonio prieiti, vienok gydė be įžodžio. Palaidojo kapuose; lydydžio su geroka bažnytine iškilme. Pamokslą pasakė, neva teisinosi, delfo į kapus priėmęs, — buk jau nebeplino proto brūves, kad pats sau galą daręs... Aš tik tiek žinau: į bažnyčią nekuomet neėjo (turbut ir velykėnė eidamas kepurės nekelė — o čia net su iškilme ir pamokslais. Daug pasipiktinusių mačiau (beveik visi, su kuriais teko šnekt). Sako, padaryk sau galą prašiotas, ne per zomatą į kapus neleis intrankti ir t. t., o pinigai, sako, mat viskas: ir dėl dusios ir dėl kuno. Tegu kunui jo bus lengva šalioji mūsų žemelė.

Purvabredis.

IS JONIŠKIO.

Tai gražus ir turtingas miestelis. Nors gaisras dar taip nesenai buvo, bet miestelis jau beveik visai pametė gaisro žymes. Yra daug gražių rūmų ir medžio namų. Turi lietuvių vartojų draugiją, latvių ekonomikos ukiminkų draugijos skyrių, turi Petruskio knygyną su skaitykla, turi ukiminkų klubą "Artoja". Ir daugybę aludžių. Visiems vietos užtenka! Apskritai imant, tai lietuvių miestelis, nemes nemaža gerų krautvių priguli lietuviams, o sulenkėjusių labai mažai. Tiklatai klausimas, kodėl kai-kurių krautvių parašai vien svetimi — vokiečių arba latvių kalboje. Šlaip gi miestelis daro malonų įspūdį.

"Artojas" gyvuoja gal ir nevargingai, bet ir toli gražu nepergerai. Turi suviršum 50 narių, kas sulyginamai, labai mažai, turi savo knygyną (kuriam esą labai mažai knygų), taisy karus ir t. t. "Artojas" demokratiska įstaiga — prie jos priguli daugiausia aplinkiniai valstiečiai; įsteigtas 1911 metais. Prie "Artojo" kunigai nepiguli, bet jų nekviečiama, nes jie, girdi, kurineina (anot vieno nario žodžių), tai įneša su saviu barmius ir triukšmus ir rupinasi viską su globon su savo davatkomis paverkti. Užtai ir kunigai atsimkoma "Artoji". Nesigaili visokių savo iškalbos žiedelių segioti. Petras.

Lietuvos žinios

IS VALKININKŲ, Trakų pav.

Valkininkiečiai lietuviui esą susipratę ankščiau negu kitių esą apylinkės parapijų lietuviui. Pirmasai pradėjo žadinti juos A. A. kun. Silvestras Gimžauskas. Platino apvietimą ir kiti po jo buvusieji kunigai. Šiandien valkiniečiai savo susipratimu, ypač gerai išlavintu dideliu choru — garsų yra visoje apylenkėje. Tečiau truko žiemos visumėnės gyvenimui, niekas jų ligšiol nerisio bendras darbas, nors ir gerai norais žmonių buvo pakankamai, ir vadų-inteligentių, ypač pastaraisiais laikais nestigo. Intelligentali suprato organizacijos reikala ir pasiryžo pradėti darbą nuo kovos su girtybe. Sausio 22 dieną Valkininkai buvo pirmas visuotinis Kauno "Blaiybės" skyriaus susirinkimas. Prisirinko pilna salė naujų parapijos narių. Atidares susirinkimą, kun. dekanas Mironas nurodė, koki tikslą turėjo prieš akis to skyriaus teisėjai, ir ką turėtų šis skyrius veikti. Į skyriaus valdybą išrinkti šie žmonės: pirmo — daktaras Rimas, jo padėjėju — kun. V. Bobinas, izdininku — Motiejus Markevičius, sekretorium — kun. dek. Mironas ir valdybos nariu — vargon. B. Valušis. Revizijos komisijon išrinko: daktariene Rimienę, Antaniją Jankauskiūtę ir Vincą Čekauską. Kun. Mironas išleis sumanymą įsteigti skyriaus arbatinę. Tam tikslui apsiėmė duoti rūsas ir žydus. Greit panašaus

namų ir visus reikalingas indus, kuriuos kadaį savo pinigais nupirkęs kun. Rucevičius ir atidavęs bažnyčiai. Susirinkimas vienu balsu sumanymui pritarė ir jį įvykinti pavedė valdybai, kurią ingaliojo pirkti draugijos pinigais tuos daiktus, kurių nepriteks. Po to kun. K. šį-tą papasakojo apie girtybės nelaimę ir kovą su ja. Įsirašė skyrium 99 nariai. Susirinkimą pabaigė giesminių gražiai padainuota "Linksniukimės, kad jau susipratom". Pili gerynorių ir įspudžių Valkininko blaivininkai jau temstant išsiskirstė namon. Netikėtai pakliuvęs.

IS KVĖDARNOS, Raseinių pav.

Mūsų valsčiuje didelė netvarka. Rinkiniai ir viršaitis — žmonės nesusiipratę, girtuokliai. Gruodžio 28 d. per rinkinių rinkimus staršina pasakė rinkiniams, kad iš kasos prapuoė 180 rubl., vadinasi, bus kas nors juos pavogęs. Staršina pasakė vyrų sudėti, vyrai sutiko. Rinkikas už tai vyrams gėgširdžiams sugirdė 20 rubl.

Retai kuriam valsčiuje tebėra grūdų magaziniai, nes jų laikymas daug atseina, pas mus gi tebėr, ir niekas nesirupina jo pataikinti. Mokyklai namų neturim, jau bus apie 10 metų, kaip nuomojam; pirmą mokyklom arti pusantro šimto už tamsius matus namelius, dabar truputį digulsi lietuviams, o sulenkėjusių labai mažai. Tiklatai klausimas, kodėl kai-kurių krautvių parašai vien svetimi — vokiečių arba latvių kalboje. Šlaip gi miestelis daro malonų įspūdį.

Kvėdarnos Sm.

IS ŠVENČIONIŲ.

Naktį sausio 12 d. š. m. siaurojo geležinkelio valdybos rušnuose, Švenčionyse, buvo padaryta ekspropiacija; plėšikų parimta buvo 8801 rublis; vėliau buvo suimtu tą naktį saugojusiu valdybos rumus du sargu: Katinėnis ir Jonas Gasparas, kuriuodu policija buvo intariusi, kad patis pinigų pasivogė. Dabar bet gi slaptajai policijai pasisekė užtikti tikrųjų plėšikų pėdsaką. Kol kas suimti jau šeši, intariami dėl tos ekspropiacijos žydai, įieskomas dar septyntas.

IS TRAUPIO, Ukm. pav.

Pas mus ligšiol orai buvo blogi; šalo, sniego, pustė privertė daug sniego, negalima niekur iš namų išvaziuoti. Žmonės, kurie uždarbiaudavo mišku, šiemet nieko nebeaugauna; per sniegą nebegalima nei įvaziuoti į mišką, nei išvežti malkų. Musų apylinkėse atsirado vilkų. Vieną važinotą žmogų užpuolė ir nugaraužė važio užpakali, bet pačiam žmogui nieko blogo nepadarė.

Nebejaunas.

IS BIRŽIŲ.

Čia rupesniais kalvin kun. Jakubėno ir advokato p. M. Yeo steigiamas lietuvių spaustuvė kurioj toliau besispauzdysias ir kalvinų kunigo Specio leidžiamas laikraštis "Pasiuntinys".

IS TELSIŲ.

Vidaus reikalų ministerija leido Telsių miesto ingalotiniam pasiskolinti viename žemės bandyke 30,000 rublių Telsių visuomenės gimnazijos rumams pastatyti.

Sausio 22 d. buvo spektaklis; surinktaisiais pinigais bus užmokėta už mokslo už tas mūsų gimnazijos mergaites vakciacijos ar kurios ar visai nemoka, ar moka tiklatai dalį mokslo mokesčio. P. Narutavičienė nesigaili įleisti savo mokyklon ir bedinesnių jų, kad ir jos galėtų prastlavinti.

Vakaro tikslas buvo prakilius, tat visumėnės uoliai palaikė jį, išskyrus rusų visumėnės dalį, kuri tartum boikotavo spektaklį; bet sakau tik "dalį", nes ir rusų nemaza buvo spektaklyje. Vakaras pasisekė dailiai. Kas butų galėjęs manyti, jog mažos mergaitės, mažne vaikai, mokės užinteresuoti suaugusiųs žmones! Tečiaus užintereso savo. Žinoma, reikia visų pirma padekoti mokytojoms-rengėjoms, kurios gavo nemažai pasidaruoti. Bet ir padarė užtat savo dailų skonį. Lietuvių kalba pjesos negalima buvo pastatyti, nes lietuvių kalbos mokytojas p. J. Avizonis dėl svarbių reikalų negalėjo tuo užsiminti. Padarė jįsai ką susėjo: dorai padeklamavo Vaicaičio ir Maironio eiles.

Labai patiko publikai Krilovo pasakaitė: Žiogas ir skruzdėlė; deklamuavo įžengiamosios klesos mokiniai tam tikruose kostiumuose; nepaprastai dailiai rimta skruzdėlė buvo mažutis Jankauskiukas. Gražiai pasisekė prancūzių kalba deklamacija "Pavasaris, vasara, ruduo, žiema"; skaitė mergaitės tam tikruose kostiumuose; buvo ištiesų puki grupai! Be to gyvo paveikslas buvo dar du: Rūgpiutė — ant sėdės matėme rugieną, rūgų pėdas ir gražiausią grupą merginų ir vaikų plovėjų tautiškas rubais; antras paveikslas — angelas ir kudiak; ypač buvo gražus kudiakis lopšelyje (Eug. Jankauskytė). Už gyvuosius paveikslius reikia tarti dėkų p-lei Zofijai Narutavičaitė.

Rusų kalba buvo pjesa "Burtėja"; mergelė, neleidžiant matyti, burtėja ir gauna baimės prisikintėti; tą rolę gyvai atliko p-lė Gauznerikė. Lenkų kalba buvo pastatytas trumputis dalykėlis: "Eglaitė"; publikai labai patiko ta scena, kada aplink eglaitę susirinkę vaikai gieda "bernelį"; dainelę gavo atkartoti.

Gražiausia pjesa buvo vokiečių kalba. Buvo tai — Pasaka. Su savo dviem dukterim pamotė visiskai paniekina netikrą dukterį; o ši yra dora ir graži; Laimė-dievė leidžia jai vieną sykį puikliausiai persitaisyti; tokia me pavidale sutinka jį kavalietį, ir nepaprastai jį jam pajinpėdsaką. Kol kas suimti jau šeši, intariami dėl tos ekspropiacijos žydai, įieskomas dar septyntas.

M. Vaikutis.

IS VARENOS, Trakų pav.

Varenos miestelyje yra valsciaus raštinė. Raštinniku joje buvo apie 30 metų rusas. Valsciaus sueiga buvo nutarusi laikyti jį iki mirties. Jam atsisakius buti toliau raštinniku, valscius buti turėjęs jį maitinti čia pat ir mokėti jam pilną pirmutinę algą lig jo mirties. Jam gi pasimirus, ta alga butųėjusi jo pačiai. Esant tokiame nežinintinam nutarimui, Varenos valstiečiai turėjo vilkti tikrą totorių jungą. Raštinnikas turėdamas tokias sąlygas, vartalojosi ir inkstas taukuose, sketeravo prieš visus ir šernas, ir vakscių pasiputęs, ir povas. Bet ir jam atėjo galas. Vuo taip: šio mėnesio 16 d. žemičių viršininkas nagrinėjo perlojičių bylą, pasikėlusią tarp jų dėl atidavimo Perlojos klebonui žemės ir dėl

desimtinės pievos. Tą bylą išleide tie, perlojėčiai kurie buvo atidave, bažnyčiai tą skiautele pievos, reikalaujanti iš kitų perlojėčių atiduoti jiems tokį-jauną gabalą pievos kitoje vietoje. Nesutikus tarp savęs gertuoj, pasidavė į valsciaus teismą. Teisėjai, eidami išvien su raštininku, priteisė atiduoti ne vieną, bet 6 desimtines. Po tokio neteisingo valsciaus teismo, perlojėčiai pasiskundė žemičių viršininkui. Šis, atvažiavęs iš Merkinės Varėnon 1912 m. sausio 19 d. sušaukė kelerius metų blogus raštininko darbus, tuojau atstėdė į nuosavą vietą, atnešė visus teisėjus; teisėjų-gi pirmininką Stasi Sėsnulevičių iš Mančigerių kaimo, Perlojos parakvijos, draug su raštininku padavė apskrities teismo tardytojui už visokias jų kaltes.

— Viltis —

IS PAVANDENĖS PAR.

Pradžioje gruodžio mėn. Pavandenės parapijoje pasklydo neįspasakytai linksmą naujieną. Vyskupas galų gale teikėsi susimylėti ant Pavandenės parapijos ir atimti nuo jų kleboną Juozapą Sonda. Matai, įkirejo jis visiems, nes kl. J. Sonda, beklebonaudamas Pavandenės parapijoje 19 metų, pats išaugo ligi debesų ir visus kitus vadino muselėmis, o tautiškai susipratusių nykštukais ir kitokiais žeminančiais vardais.

Pasilsės Pavandenės parapijos ausis nuo "puikių" žodžių, o labiausiai lietuviška kalba, kurią stengėsi kiek įmanydamas daryti. Išties, nemokančiam lenkiškai sunku budavo suprasti jo pamokslai: ar žino sodietis kas tai yra: uctyvas, naumiestnikas, matkioža, nezgdnas ir pan? O pernai kamendorių kun. J. žmonių akyse išbarė tikrai už tai, kad kun. J., vyskupui leidžiant, pamokė giesmininkus giedoti suplikacijas pagal naujo teksto. Jis taipogi reikalauja lenkiškos kalbos ir nuo šavo draugų-kunigų, girdi: "mes kultūriški žmonės, todėl privalome kalbėti tik tai lenkiškai". Jei jo kas neklusydavo, gerokai išbardavo ir pas tokius nevažiudavo į atilaidus. Gimęs iš lietuvių bajorų Užvenčio parapijoje ir dabar tebevepuodamas Lietuvos oru ir besikraudams sau turtus iš Lietuvos prasiokėlių kruvino skatiko, taip nekenčia tų prasiokėlių, pravardžiudams juos nusulciais, taip nemieliaširdingai dažnai apibara juos bažnyčioje, kaipo divasiškas piemenio, kad iš šalies žiūrint net skaudu darosi. Neveltui viens kitam žmonės skundėsi: "Ar žinai, kaimyne, turbūt tikėjimas tikrai dėl prastų žmonių, mūsų klebonas elgias kitai". Apie intaisyngą prieš bažnyčios knygynėlio žmones pasiskaityt jam, daug buvo ir užsimint: lietuvių spaudą jis vadino valdžios sutaisytu lenkamis virveliniu ir sakė: "sutaish būzina! sutaish būzina!" O išgirdęs, kad valdžia uždengia lietuvių draugiją, vėl sakė: "jau suvaldys būzina! jau suvaldys būzina!"

— Lietuvos Uklo'ukas —

IS VILNIAUS.

(Nuo mūsų korespondento).

Vasario 4 d. "Rutos" buvė buvo vakaras-koncertas. Artistai mėgėjai (trečiąją dieną šiame žiemos sezone) vaidino vieno veiksmo (2 paveikslų) operetę "Kaminakrėtys ir malunininkas". Be to prof. Pirožnikovas pagrojo koncertina.

Vakaras, nors buvo paskirtas 8 val., bet prasidėjo vos tik 10 val., — taigi tikrai lietuviškai. Nepunktualiskumas taip inėjo madon, kad viena arba dviem valandom vėliau vakarą pradėti — tai visai jau natūralūs dalykas mūsų gyvenime. Ir tai ne vien su vakarais tas atsitarkoja, bet visur — ar tai susirinkimuose, ar kur kitur — vis tas pats.

Prieš vaidinimą, prof. Pirožnikovas gražiai pagrojo koncertina keletą dailių gabalių, iš jų vieną lietuvišką "Kur bakūzė samanta". Publikai grojimas tapo patiko, kad dainų plovimams ir šauksmams "bravo" "bis" galo nebuvo.

Po to gana gyvai suvaidino artistai operetę "Kaminakrėtys ir malunininkas". Vaidinimo visai pasisekusio vis dėlto pavadinti negalima, nes kai kurie artistai apipnokai savo roles mokėjo, per

tai ir vaidinimas tose vietose silpnai išėjo. Ypač galima buvo pastebėti dainavime Sabuko, Choras, dalyvaujančios operetėje, taip pat silpnokai dainavo; ypač jautėsi nedrąsumas.

Po vaidinimo, prof. Pirožnikovas dar sykį išėjo ant scenos ir dar keletą gabalių pagrojo. Ir vėl šauksmams atkartoti nebuvo galo.

Grojimas koncertina visiems, kiek teko pastebėti, labai patiko. Tik daugelis iš publikos, kiek pastebėjau, nežinojo, kokiu instrumentu Pirožnikovas groja. Matyt, neikuomet savo gyvenime nebuvo matę koncertinos.

Publikos per šį vakarą taip daug prisiriuko, kad kai kuriems jau ir bilietų neteko: turėjo namo grįžti. Kiek atnešė, "Rutos" scenose senai jau taip skaitlingos publikos nebuvo.

"Vilijos" Bendrovė jau pradėjo veikti. Nuosavame fabrike darbai dar neprasidėjo, bet jau rengiamasi prie jų: įsiekoma darbininkų ir už kokio mėnesio manoma pradėti veikti.

Kol gi savo išdirbinių nėra, pradėta verstis svetimaiais išdirbiniais. Pasirūpinta išgauti daugelio garsųjų užsienio ir Rusijos fabriky išdirbinių atstovėbė visai Lietuvai, kitų gi fabriky — ir visai Rusijai.

Veikti gi manoma ne tik Kauno, Vilniaus ir Suvalkų gubernijose, bet ir Gardino gubernijoje, o taip pat iš dalies — Vitebsko, Minsko, Smolensko ir Mogilevo gub. Žodžiu — veikimas norima paplėsti ir į visą Baltgudiją. Kaip tai pasiseks, parodys ateitis. Bet viltis gero sekimosi yra.

Kovo mėnesio pradžioje "Vilijos" Bendrovė atidaro savo skyrių ir Kaune. Tai labai patogus bus arčiau Kauno gyvenantiems suvalkiečiams ir daugeliui kaimiečių. Laikui bėgant, gal ir daugiau savo skyrių Lietuvos ir Baltgudijos miestuose ir miesteliuose atidengs, labiau ir savo veikimą paplės.

Visa tai turint omenyje, galima tikėtis, kad ateityje mūsų žmonės darbininkai gaus sau vietą "Vilijos" fabrike, integrečiai iš šios šakos specialistai — ras nemazą vietų sau "Vilijos" kontornose, prie pardavimo ir t.t. Ne viena tat "Vilija" sulaukys nuo išvystės, nuo bėgimo svetur duonos įsiekoti.

Reikia tat palinkėti "Vilijai", kad jai gerai sektysi.

Tiek tuo tarpu apie "Viliją". Geriau viską apie ją ištyręs, kitą sykį parašysiu plačiau. Reikia jau žinoti, kad "Vilija" svarbi ne vien Lietuvoje gyvenantiems, bet ir broliams amerikiečiams.

— Vasario 5 dieną buvo visuotinis metinis "Sąjungos lietuvių kalbos teisėms Lietuvos bažnyčiose ginti" narių susirinkimas.

Susirinkimą atidarė Sąjungos pirmininkas d-ras Augustinas Paskevicius. Perskaitė sąjungos veikimo ir kasos apyskaitą, kilo ginčai, kaip reikia ateityje veikti, kad daugiau naudotų padarius. Kai-kas buvo prataręs, kad kovoje su lenkais reikia vartoti tokias pat priemones, kaip lenkai kad vartoja, vadina: už skandalą skandalu, už mustynės mustynėmis atsakyti. Tačiau dauguma su ta nuomone nesutiko. Nutarta tat kovoti dorai, kultūriškai.

Be to nutarta rūpintis, kaip galima daugiau narių sąjungon išsodiečių pritraukti ir, kiek galint, sąjungos vyksius atidarinėti ypač Vilniaus vyskupystėje. Be to, kur reikia, pasiūsti savo žmones ant vietos lietuvių skriaudas iširti ir t.t. Naudojiesi gi visur gyvu ir spaudintu žodžiu lietuvių kalbos teisėms ginti. Reikalui esant, ir Peterburge paklabinti.

Valdybon kitiems metams išrinkta: pirmininku d-ras A. Paskevicius, sekretorium D. Malinauskas, išdėminku J. Kairukštis ir nariais-patarėjais: T. Juodvalkis ir d-ras Basanavičius. Naujais nariais susirinkimas vienbalsiai priėmė M. Dovoja-Silvestravicių, J. Rinkevičių ir J. Balčikonį.

Galima tikėtis, kad ateinančiais laikais sąjunga daug veikliau darbuosis ir tai ne tik kancelerijos darbą dirbs, bet ir miniose tautinį susipratimą skieis.

A. Vėgelis.

IS PABRADĖS, Vilniaus pav.

"Rieč" rašo, kad Vilniaus gub.

valstybės ūkary valdyba prane-

šiusi. Pabradsė išdė žemės muonininkams, kad iš jų, kurie įsileisą į vasarnamus, kad ir laikinai, žydus ir lenkus, busią atimtos jų dalis (užastki).

IS LIEPOJAUS.

Sudegė didelis korkų išdirbinių fabrikas "Wicander ir Larsen". Nuostolių iki pusantro milijono rubl.

MISKAI IR BENDROSIOS GANYKLOS.

Palei upę Mūniją (Telšių pav.) visur kertamas miškas. Siemet beveik paskutini medžiai kris. Gaila miškų taip besirdžiai tirti ir ji į Prūsų Mūniją vartyti — vienas dalykas, kitas — miškas nevisuomet tam prigulii, kas ji kerta arba parduoda. Geroka dalis miškų išaugo ant taip vadinamųjų bendrųjų ("spalinių") ganyklų. Pagal teisybės miškas ant bendrųjų ganyklų taipgi bendras. Juk jei miškas nebūtų lygiai kaimiečių, kaip ir pono, tai ponas užleistų miškais visas ganyklas jam augtu rubliai, o žmonėms nei meskakarpės nebėkietų. Rodos ir įstatai bent panašiai sako: nuo išėjimo ant išdirbimo miškas bendrose ganyklose bendras, taip pat per puse, kaip ir pats pavestasis ganykloms žemės plotas. Kurie da tebeturi bendras su ponais ganyklas, vertėtų tiems pasikalbėti su gerai dalyką išmanančiais žmonėmis; tegu jie išveži popierius — dokumentus; jai geri popieriai — galima išsiejot; pirgius, jai miškas parduotas, arba pusę teberikišančio miško. Pelnas gali but nemažas — yra iš kur ir advokatams atlyginti ir sau už vargus — vargelius atsimokėti. Tik apsišvalgti vertėtų. Tankiausiai pono kamarninkai pasiūlija nors, sakysime, po 4 desimtines nuo valako (20 deš.), ir tai jau nukirtus mišką. Jai kuomet kiek žmoniškesnis kamarninkas nurodo žmonėms kreiptis į advokatus, bet nurodo ir į kuriuos, o tie jau pereiti ir sako, kaip ponui reikia. Žmonės jų paklauso ir nemažai lieka apgausti.

Neretai už kelias desimtis tankiančių ant tokių ganyklų augantį mišką parduoda; žmonės tik suvežti prie upės gausa, — išgašina arklis, padargus išlauzo ir pelno jokio. Jie patys nežino, kad savo naudą per žydą vokiečiui ir storaji skrandį suvaro.

Ig. K-čius.

IS RYGOS.

Rygos politechnikos profesorius adjunktas (padėjėjas) von Frederiks buvęs pašauktas tieson dėl intarimo, kad padegęs savo lentų piovimo fabriką Tukkumo mieste, norėdamas tokio būdu gauti ugniapienių. Dabar toji byla pasibaigė ir teismas, pripažinęs von Frederiką kaltu, nutėse jį aštuoniems metams katorgon.

IS AMERIKOS.

PREZIDENTAS TAFT PRADĖDA UŽ SAVĘ AGITUOTI.

Washingtonan, D. C. Prezidentas Taft rengiasi keliuon su kalboms už savę. Jis kelsias savo locname vagone. Atklausys rinkimų apskrėius ir vakarus iki Chicago, į šiaurūs iki New Hampshire, į pietūs iki Georgian. Laikys jis kalbas, kur tik ras žmonių norinčių klausyti, net prie mažų geležinkelų stacijų. Žinoma, savo prakalbose girs jis savo darbus ir sumanymus. Tik kasžin, ar augščiausiaim atstovui tokios didelės tautos kaip amerikona priitinka tokia agitacija? Ar jam priitinka taip savę girti kaip tai doro cigonas giridamas spangą savo arklį? Mėgina už savę agituoti ir Tafto konkurentas Roosevelt. Ir tas pabaisė savo prakalbas Bostone, grįžta New Yorkan, o iš jo į savo namus mieste Oyster Bay.

PLIENO TRUSTAS LAUŽO TEISES.

Washington, D. C. Komisija paskirta ištirti plieninio trusto darbų, ištyrusi tuos darbus, persitikrino, jog trustas laužo teises, stabdo laisvą prekybą. Sabar, padidintas algas žada mo-

nisjos narys McNae. Jis persitikrino, jog žemindamas kainas, ristas stengiasi konkurentus išnaikyti. Jis savo rankose su-monopolizavo žalią medegą. Trusto direktoriams primeta suteikimą neteisingų žinių. Sulyg McNae surinktų žinių, Morganui trustas davė gryno pelno 70 milijonų dol., o per 9 metus trustas pelnė bilijoną dolarių, tai išpuola pelno po 13 dol. nuo tonos.

SACHARINĄ UŽDRAUSTA VARTOTI.

Washington, D. C. Valdžios komisija prižiūrinti valgio produktus nutarė uždrausti sachariną vartojimą valguose. Fabrikantams palikta mėnesis laiko sachariną iš savo fabriky prašalinti.

SANTAİKOS TEISEJAMS UŽDRAUSTA ŠLIUBUS DAVINETI.

Trenton, N. J. New Jersey valstijos gubernatorius priėmė legislaturos užgirtas teises, kurios uždraudžia santaikos teisėjams šliubus davinėti. Iš to šaltinio teisėjai turėjo gerą pelną, tuli laikė net agentus, kurie traukė pas savo darbdavius norinčius apsisvesti.

NETIKROS PENKDOLARINĖS.

Washington, D. C. Valdžia persergsti žmones prieš naujai pasirodžiusias netikras penkdolarines. Tos netikros penkdolarinės turi indijono galvą, 1899 m. ir literą "D". Parašai yra susklustuoti Napiero ir kasicriaus McClurgo. Šilky siūlai nuduoti randaonais ir melynais brūkšniais.

GAISRAI.

Bettsville, Ohio. Išdegė visai viduryš šito miestelio, išliko tik viena trioba. Nuostolių ugnies padaryta apie 200,000 dol.

IS DARBO LAUKO.

Lawrence, Mass. Tapo priimtas sumanymas kongresmano Bergero siūsti Washingtonan streikuojančių darbininkų ir jų vaikų tulą skaitliu. Nutarta siųsti 50 vyrų, moterų ir vaikų 18 tautų ir centrlei valdžiai pasiskysti ant vietinės policijos paskelgimo. Stūnciami valkai turi virš 14 metų ir jie pats dirbo visokiose dirbtuvėse. Bus pasiųsti viena mergaitė, kuriai pernai mašina nuo galvos odą su plaukais nuplėšė. Dirbtuvių direktoriai užtikrina, jog policija neleido išvežti streikierių vaikų be prisidėjimo direktorių, su laikymo vaikų ir areštavimo jų motinų nereikalavo; jų policija visai neklusė. Direktoriai priitaria kongresmano Bergero sumanymui, kad valdžios paskirtą komisiją išstiru visus atsitikimus Lawrence laikę dabartinio streiko.

Lawrence, Mass. Darbininkų organizacija "Industrial Workers of the World" patarė streikuojantiems medvilnės dirbtuvių darbininkams atimesti pasiūlymą 5% prie senų algų pridėjimo, jeigu jie iki serodos diena sugrįž prie darbo. Streikieriai sušaukė visuotinę susirinkimą, kad galėtų išaiškinti savo padėjimą ir išklausti nuomonės gyventojų streikuose nedalyvaujančių. Organizacija pataria laikytiesi pirminio reikalavimo, taigi reikalauoti prie dabartinių algų pridėjimo 15%, dvigubo užmokesnio už darbą virš paprasto laiko ir panaikimo premijų. Toliaus reikalauoti paleidimo iš kalėjimo streiko vedėjų Ettore ir Giovannetti. Streikierių komisija susidedanti iš moterų ir vaikų dirbančių medvilnės dirbtuvėse iškelavo 1 kovo dieną į Washingtoną, perstatyti kongresni padėjimą darbininkų medvilnės dirbtuvėse. Ir policijos perditiniai iškelavo į Washingtoną.

Lawrence, Mass. Dirbtuvių savininkai pagarsino, jog sutinka pakelti streikuojančių medvilnės dirbtuvių darbininkų algas mažžiausiai 5% ir pakviest visus senuosius darbininkus grįžti darbą. Padidintas algas žada mo-

kėti nuo 4 kovo dienos; žada atgal priimti visus darbininkus, kurie atsišauks iki 6 kovo d.

Lawrence, Mass. Nors organizacija "Industrial Workers of the World" nepataria medvilnės dirbtuvių darbininkams pasigalvinti dirbtuvių savininkų pasiūlytu 5% algų pakėlimu, bet daugelis vietinių darbininkų organizacijų nori kaip nors galą streikui padaryti. "Industrial Workers of the World" organizacija reikalauja išpildymo visų darbininkų reikalavimų. Šita organizacija nutarė prie dirbtuvių vartų sargus pastatyti, kurie perstatytų visą padėjimą darbininkams norintiems darban grįžti. Policija gi pasirėngusi ginti norinčius darban grįžti. Ypač priekšinosi susitaikymui streikų su rengėjas Haywood.

IS VISUR.

Columbijos valdžia atšaukė savo pasiuntinį Ospiną dėl patalpinto laikrašciose jo laiško nepriklankaus Suvietytoms Valstijoms, rašyto kongresmanui Rainey iš Illinois valstijos ir užkviest Suvietytų Valstijų užsienio ministerį Knoxą atakti į Cartageną. Bet atšauktas iš Columbijos pasiuntinys Ospina yra pats turtingas žmogus, todėl ir rasydamas savo laiško kongresmanui Rainey, elgėsi visai savistoviai. Jis žnojo, jog jo laiškas nepatiks Suvietytoms Valstijoms.

Varšavoj, valdžios įstaigose, ant 514 valdininkų, lenkų yra 298, bet jose lenkai užima tik žemesnes vietas.

Prusiose suėmė amerikoną kelvių todėl, kad jis norėjo prisizūreiti Spandan tvirtovėi. Ji nužiuri, buk jis šnipinėjęs Vokietijos atsigimimo paslaptis.

Berlyne, Lepkes rūmuose buvo licitacija senų abrozų. Už abrozą Andreo Nardegna Motinos Dievo koksai amerikonas užmokėjo 147000 dol. Pradėta licitacija nuo 7500 dol.

Sveicarijoj žmonių nubalsuota įvesti priverstiną apsaugojimą darbininkų nuo ligų ir nelaimių. Iš pusės milijono turinčių tiesą balsuotų, už įvedimą priverstinio apraudimo balsavo 286,000, o priešingų buvo 237,000 balsų. Ir visi socialistai balsavo už įvedimą priverstinio darbininkų apraudimo. Tam kas metai Sveicarijos izdas turės paskirti 450000 frankų.

Saksuose, mieste Zittau suėmė sliesorių Trenklerį. Jis ir prisipažino, jog Berlyne užnušė juberilij Schulze, jo pačių ir dukterį.

Vietoj pasimirusio Austrijos ir Vengrijos užsienio ministerio Aehrenthalo ciesorius paskyrė Leopoldą Berchtoldą. Jis neužlejo keliauja Vokietijon su Vokietijos užsienio ministeriu apkalbėti visus užsienio politikos reikalus.

Varšavos teismo rumai nagrinėjo šiomis dienomis Varšavos antvyskupio bylą. Kalinama buvo Varšavos pavykskupis kun. Ruskevičius ir antvyskupio konsistorijos kunigai Cieplinskis ir kiti. Kaltino juos už tai, kad nepripažinę marijavitų kunigų duotųjų šliubų. Kaltinimo liudininkais buvo marijavitų kunigas ir keletas šiaip marijavitų. Teismas pasmerkė: vyskupą Ruskevičių ir kun. Cieplinskį 16-kai mėnesių tvirtumon, kitus išėsinos. Tačiau teismas, atsižvelgdamas į vyskupo senatę ir nesveikatą, nutarė prašyti caro pakeisti jam bausmę pašalinimu nuo vyskupo pareigų.

Rusiškoji дума pradėjo perkrauti klausymą naujos munitų tarifos. Daugelis dūmos sąnarių reikalauja pakėlimo munitų ant ingabenamų Rusijon žemdirbystės amerikonišką mašinų.

Anglijos valdžiai nepasisekė sutaukinti anglių kasyklų darbininkus su kasyklų savininkais. Rods tarybos dar neiširo, bet maza yra viltis, kad jos prie susitaikymo priverstų. Vaidai tarp darbininkų pirmiausiai užgimė dėl mažiausio algų didumo. Dabar 60% kasyklų savininkų su-

Photos by American Press Association.

Iš audėjų streiko Lawrence, Mass.—Policija areštuoja moteris už siuntimą savo vaikų į kitus miestus.

tinka priimti darbininkų reikalaujamas algas, bet darbininkai stato ir kitus reikalavimus, kurių kasyklų savininkai pripažinti nenori.

Chinuose, mieste Wuchang, dalis Chinų republikos kariūnės 28 vasario dieną suklė riaušes. Mieste ir jo aplinkinėse buvo kruvini mušiai, kurie nežinia kaip pasibaigė.

Ryme gauta žinia, jog aplinkinėse Lebeda, Tripolyj, buvo smarkus mušiai italų su turkais ir arabais ir buk turkai ir arabia tapo sumušti; italų užmušta 11, o pašauta 82.

Pasak "Daily News", Rusijos vidaus dalykų ministerija oficialiskai paskelbus, kad caras jau patvirtinęs įstatymų sumanymą apie įvedimą Rusijos viespatystėje vienodo civilių teisių kodekso. Naujieji įstatymai tokiu būdu išstumia laukan Napoleono kodeksą iš Lenkijos — Lietuvos statutą, iš Besarabijos — Armenopuolo teises.

Duma priėmė įstatymų sumanymą, kuriuo Chelmo kraštas tampa nuo Varšavos generalgubernatorystės atskiriamas ir prijungiamas prie Kievo srities.

Chinų sostinėj Pekine dalis kariūnės suklė riaušes, nes nuo seniai jiems, dėl stokos pinigų, algos neismokėta. Kareiviai pradėjo daužyti pardavines, griauti triobas, kitas uždegė. Traukdami gatvėmis, jie šaudė į visas puses. Užmušta 9000 žmonių.

Dalis revoliucionierių kariūnės iš Juarez 28 vasario rengėsi važiuoti geležinkelio pietų link, bet amerikona geležinkelio mašinistai su lokomotivoms išdumė į El Paso, Savienytų Valstijų pusėj, todėl traukinys išėiti negalėjo.

Meksiko prezidentas paliepė uždaryti nosta Juarez; bet kad tas miestas dabar revoliucionierių rankose, tai nieks nepaiso Madero prisakymo, o iš Suvietytų Valstijų prekių ateina ten daugiau negu pirma. Revoliucionierių streikieriams telegramų su linkėjimais ir apreiškė, jog ir francuziškėje ankliauskiai manė taipgi streikuoti.

Meksiko revoliucionieriai iš Juarezo ištraukė į pietus ir nori mėginti paimti miestą Chihuahua. Paskui jie mano traukti į Meksiko sostinę ir Madero priversti nuo prezidento vietos pasitraukti. Mušiai revoliucionierių su Madero kariūnėne buvo ir pietinėse Meksiko valstijose. Užmušta 60 šaulininkų generolo Zapata.

Prisakius Rusijos kelių ministerijai, Prievisljo geležinkelio užvalda (Lenkijos) tarnyston priima tik staciatikius, o katalikus prašina. Taigi neva esant Rusijos konstitucijai, yra dar didesnė neteisėbė ir prispaudimas negu buvo prie Aleksandro III.

Prusose, gimnazijose Poznaniaus provincijos įvedama mokymas rusiškos kalbos.

Pietinėj Amerikoje, respublikoj Paraguay kilo revoliucija. Revoliucionieriai paėmė nelaisvėn prezidentą Liberato Rojas privertė jį nuo vietos atsikvėsti ir prezidentu išrinkti Pedro Peną.

Vokietijoje, mieste Steinhain prikask gerai užsilikusių skeletų priestvaninio žvėries mamuto. Žvėris tas turėjo 17 pėdų aukščio; ilgis jo turi 8 pėdas ilgio.

Prusose 30 miestų sustreikavo siuvėjai. Streikuoja 3000 siuvėjų. Jie reikalauja didesnių algų. Streikuoja ir Berlyno siuvėjai.

Angliakasių streikas Anglijoje atsiliepė ir Vokietijoje. Angliu kainos Hamburge pakilo dvigubai, o svetimų kraštų garlaiviams anglių neparduoda. Ir Vokietijoje užgimė vaidai darbininkų su kasyklų savininkais.

Ching kareiviai ne tik Pekine kelia riaušes. Karūmenė sukėlė riaušes miestuose Tengtai, Pekino aplinkinėse kareiviai su daužė geležinkelio stotis tarp Pekino ir Tientsin. Telegrafų linijos ir Pekina daugelyj vietų pertraukos. Pekine kareiviai padegė miestą. Nuostolius ugnies padarytus skaito ant 15 milijonų dol. Taigi, nors Chinguose ir pasisėkė respublikoniską tvarką įvesti su mažoms aukoms, bet, matyt, nauja tvarka nepriima ir dar negreitai viskas, kaip reikia, susitvarkys.

Ching sostinėj Pekine dabar tikra netvarka. Mieste yra 3000 svetimų kareivių, o Japonija iš Port Arthuro į Tientsin išsiuntė 5000 savo kareivių; ten yra taipgi 3000 svetimų kareivių. Mieste Partinfu kareiviai su kėlė riaušes. 3 d. kovo riaušėninkai paėmė miestą Tungčuan ir natus trijų mandžūrų kunigaikščių. Paskui pakorė apie šimtą žmonių, o tame 6 moteris. Tientsine sukilėliai padegė vieną miesto dalį, išgriovė ir išplėkė kelis bankus. Nušovė mieste ir vieną vokiečių daktarą.

Aplinkinėse Chihuahua prezidento Madero karūmenė užpuolė nuo šiurpi traukiančius revoliucionierius. Madero generalas Orozco su savo kareiviais atvirai perėjo į revoliucionierių pusę. Kaip pradėtas mūšis pasibaigė, nežinia.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS KANKAKEE, ILL.

Lietuvių čia yra 31 šeima, o pavienių 110; merginų yra 16, mažų mergaičių 26, o bernaičių 27.

Čia yra viena lietuviška sankrova valgomų daiktų, karčiamos yra 2. Lietuviškos bažnyčios nėra, nes toks mažas lietuvių skaitlis negalėtų bažnyčią ir kunigą užlaikyti. Visi tikinti lietuviai priguli į lenkų parapiją.

Yra čia lietuviška susisėlpimo Sv. Jurgio Dr-ja, bet ne visi jį priguli, daugelis velija airišams pinigų mokėti, negu savo draugias palaikyti.

Butų gerai, kad kas nors pasirūpintų čia prakalbas surengti (Tuom turi užsimti pats vietiniai lietuviai. Jeigu nėra vietinių kalbėtojų, tai turėtų iš kitur, kaip antai iš Chicago, užsiviesti. Red.).

IS PITTSTON, PA.

25 vasario dieną L.S.S. 32 kuopa surengė viešas prakalbas Lawrence'o streikierių naudai. Kalbėjo vietiniai kalbėtojai: K. Arminas, A. Valiūnas ir P. Mozuras. Publikai buvo pavesta išsirinkti komitetą rinkimui aukų streikierių naudai. Išrinkta šie vyrai: P. Mozuras, K. Karsokas, K. Arminas, P. Griblicas, J. Banetis ir A. Savickas. Jie lankysis draugystėse ir algų mokėji-

mo laike pas lietuvių ir rinks aukas streikierių sušelpimui, jiems galima užsitikėti.

Laikė prakalbų minėtas komitetas surinko \$17.95. Pinigai tie pasiūsti Lawrence'an antraštu Joseph Bedard. K. Arminas.

IS SO. CHICAGO, ILL.

Tevynės Mylėtojų Draugijos 33-cios kuopos susirinkime, įvykusiam vasario 25 dieną, nutarta atsiliepti viešai į visas Chicago T. M. D. kuopas su paklausimu, kodėl visų čionykščių suvienytų kuopų susirinkimai palianta laikyti.

Draugai, darbas buvo gražiai pradėtas, kodėl gi jis tapo užmestas, apleistas? Laikas būtų pradėti ką nors veikti.

Varde TMD. 33-cios kuopos M. Garmus.

IS MINNEAPOLIS, MINN.

Minneapolis tai svarbiausias miestas valstijoj Minnesota; gyventojų turi su viršum 300000. Gyvena jame visokių tautų žmonės, daugiausia yra skandinavų ir vokiečių. Lietuviai atsirado čia tik trys metai atgal; daugiausiai jų dirba miltų malūnuose; kiti dirba viešbučiuose. Už 10 darbo valandų gauna po 2 dol. Maistas valgyklose atsieina 4 dol. savaitėj ir daugiau; tas paeina nuo valgyklos ir valgio.

Yra čia 3 lietuvių bardaskų, du pardavėjai smulkės, vienas rubsinvis. Iš viso lietuvių yra 25 šeimos, du vedę lenkes ir apie 50 pavienių; merginos yra 6; mažų vaikų 12. Gyvena jie išsikirstę po visą miestą, per tai nelengva vieniems susirinkti ir pasitarti apie visokius reikalus; nelengva tad ir veikti kruvų; nelengva. Nėra čia lietuviškos draugijos. Už tai pesitynės gana tankiai tarp lietuvių buva. Yra čia diktai kalvinių, tai užsigerus ir buva tankiai pestynės kalvinių su katalikais. Girtai mano, jog besipildami, gina savo tikėjimą.

Darbai ypač vasaros laike paprastai eina gerai, nes vasaros laike daug naujų namų stato ir reikalauja darbininkų; tasyk ir iš kitur atkakę gali greitai gauti darbą. Bet žiemos laike, sustojus darbams prie namų statymo, iš kitur atkakusiam nelengva darbas gauti; žiemos laike ir vietinių darbininkų daug yra be darbo.

A. Masiokas.

IS PORTAGE IR MARTINDALE, PA.

Situodu miestukai vienas nuo kito yra tik trys mylios. Aplinkinėse yra anglių kasyklos. Siuom tarp darbai čia eina gerai.

Pirmas lietuvis čia apsigyveno 1901 m. Dabar lietuvių yra 44 šeimos ir 42 pavienių; merginų yra 3, vaikų 133, tai išviso 266 lietuvių. Bažnyčios neturime. Vieni eina į airių bažnyčią, kiti į lenkų.

Yra čia dvi valgomų daiktų sankrovos — Juozo Lukoševičiaus uždėta 1907 m., o kita 1911 m. Yra čia susisėlpimo draugija Sv. Juozapo. Narių turi 24. S.L.A. kuopa turi 10 narių.

S. Kazlauskas.

IS LEECHBURG, PA.

Darbai čia eina gerai. Uždarbiai nedidžiausi. Darbą gali gauti ir iš kitur pribuvęs, ar tai dirbtuvėse, ar kasyklose. Kasyklos čia yra 7, o dirbtuvės 3. Kas dirbti nori, gal čia darbą gauti.

Lietuvių yra čia 18 šeimynų, o pavienių 150. Lietuviškos bažnyčios nėra; nėra nei draugijos, nes tas mėgstantiems per daug alutį nerpi. Iš laikraščių atneša čia tik 3 egz. "Lietuvos" ir po du "Keleivio" ir "Kovos".

Latoža.

IS HERRIN, ILL.

Čia kitokių darbų nėra, tik anglių kasyklose. Siuom laikų kasyklose darbai eina neblogai. 27 sausio d. patiko nelaimė Juozą Pilipavičią. Pilant jam anglis karan, nuo viršaus nupuolė akmuo ir jį pusiau perkirto. Pilipavičia buvo apie 45 metų amžiaus. Čia jis neseniai pribuvo geresnio darbo įieškodamas. Pa-K. Arminas, P. Griblicas, J. Banetis ir A. Savickas. Jie lankysis draugystėse ir algų mokėji-

18 vasario geležinkelio trauki-

nys suvažinėjo lietuvių Juozą Andrušį, jam suteimus einant iš svečių namon. Traukinys jį išmotos sudraskė. Andrusis patėjo iš Suvalkų gubernijos, Mačijampolės pav., Muriniskės kaimo (kitai tą kaimą vadina Kazlų Ruda). Paliko moterį su dvejais vaikais (mergaitė 5 metų, o sūnelis 2). Į draugiją neprigulėjo, nors čia yra dvi lietuviškos draugijos. Palaidotas italų katalikų kapuose. Jonas Lenkutas.

IS BROOKLYNO, N. Y.

Nuo pereitų metų rudens T. M. D. 3 kuopa rengia pamokinančias paskaitas; surengė jų jau 12, nors sulys apskelbimo turėjo būti jų 14; dviejų apskelbtų nebuvo ir tai ne be priežasties.

Pradėjus T. M. D. rengti paskaitas ir socialistai nepanorėjo apsiliepti. Paskaitos tai geras daiktas, tik čia atsitiko kas kitas. T. M. D. nutarė paskaitas pradėti 3 val. kas nedidelis. Bet ir socialistai nenusileido, bet įsikraustė į tą vietą, kur T. M. D. jau turėjo paskaitas. Matyt kitiems už akių užbėginėdami, socialistai tiki visuomenę daug geru padaryti. Dieve padėk! Bet dėl tų už akių užbėginėjimų dviejų paskaitų nebuvo, o socialistai paveržtoj svetainėj per 4 savaites jokios paskaitos neturėjo, o paskui vėl sugrįžo į senąją vietą.

10 vasario Amerikos Lietuvių Užsienio Klubas surengė vakarą su sceniniu perstatymu; atlosta: "Svarkas ir Milinė". Teatras kaip teatras; tik tas negerai, kad teatre buvo kitų artistų sulostas kitas teatrinis virš programo ir tai akty tarpuose. Vienas buvo labai storas, kitas labai laibas; vienas socialistas, kitas vietinis klebonas. Po antram aktui Salties su savo paskaita išėjo prieš publiką ir aiškino apie socialistų rengiamą prieš Vėlykas teatrą ir pradėjo aiškinti veikalą: "Svečiai nebeveliai" (tokia komedija yra ir ja lėšia ir kitur. Red.) turinį. Toks nevietojai dūdimas užgavo čia esantį kunigą (bereikalo kunigas užsigavo, jeigu aiškinta buvo akty tarpe. Red.), tas ir atsiliepė storu balsu. Dėlto kilo triukšmas; žmonės vieni juokėsi, kiti barė tai viena, tai kita neprašyta aktorij ir nežinia kas būtų dar salėj atsitikę, jeigu muzikantai nebūtų tos marmalienės pertraukę. Galima būtų juoktiesi, jeigu panašus atsitiktas būtų pirmą kartą, bet paprastai mūsų socialistai triukšmą sukelia, kada tik buva kokas viešas susirinkimas (iš aprašymo, nematyt, kad laike perstatymo socialistai būtų taip labai nusidėję. Jeigu jau Salties ir būtų nusidėjęs, tai jis dar ne visi socialistai. Red.).

11 vasario dieną Rubsiųvių Unijos Apšvietos Dr-ja ir 19 L. S. S. 18 kuopos bendrai surengė vakarą su koliojimų paskaita. Skaitė žinomas socialistas Perkunas (jis, turbūt, ne socialistas, bent taip iš jo prakalbų ir paskaitų rodosi. Red.). Tema paskaitos buvo: "Unijos seniau ir dabar". Bet prelegentas neilgai temos laikiesi, greitai nušoko ant laikraščių "Vienybės Lietuvinkų", "Kataliko" ir "Lietuvos". Jis stengėsi pertikinti savo auditoriją, jog minėti laikraščiai neverti skaitymo. Koliojo Sirvydą, Liutkauską ir siuvėjų unijos delegatų, koliojo ir unijų, kad netiktų delegatų siunčia. Vietiškų diskusijų, subarė Salties, kam jis pamintame vakare nespiovė kunigui į veidą.

2 vasario d. bendrai S. L. A. kuopos turėjo prakalbą. Kalbėjo Zivatkauskas, Mikolainis, Liutkauskas ir Račkauskas. Kalbėtojai aiškino Susivienijimo mionius, jo naudingumą. Kalbino žmonius prisirašyti. Socialistams ir to buvo per daug. Sukis pradėjo Zivatkauską kolioti (Argi abudu socialistai susi-koliojo? Red.) ir jo kalbą traukdyti. Tik šiek-tiek nurimus, pradėjo kalbėti Račkauskas.

7 vasario dieną rubsiųvių unija laikė visuotinę susirinkimą, kur kalbėta ir apie paskaitas. Nutarta nuo dabar su socialistais nieko bendra neturėti, nes jie kelia riaušes mūsų vakaruose, laikraščius ir asmenis dergi perado.

A. Smilga.

IS SO. OMAHA, NEBR.

18 vasario mūsų "biznierių", nenorėdami apsiliepti kitiems, parengė vakarėlį. Perstatė veikalą verstą iš angliško "Durnių na-

mas" (kieno tai veikalas? Red.). Ant scenos išėjo pirmiausia profesorius (B. Maslauskis) ir studentas (Junevičia). Paskui dainuota su orkestro pritarimu "Ar tu mane myli". Daina atkartota porą kartų. Pasisėkė pusėtinai. Publikai, matyt, patiko perstatymas "Bepročių namo". Choras, "Birutės" vardu, neseniai susitvėręs, padainavo dainą: "Saulutė teka" ir sudainuoti pasisėkė labai gerai. Paskui Kovaliauskienė deklamavo eiles: "Nevėrikie vaikiue pačios". Deklamavo kaip poterių kalbėdama; per tai ir publika deklamacijos nenuprato. J. Zalpiūtė deklamavo "Sudiev Kvietkeli", ir jį savo užduotį atliko gerai. Paskui deklamavo "Kur Nemunas bėga". Paskui sulūliavo, daina: "Ant marių krašto" (turbūt choras dainavo? Red.). Daina publikai patiko. Publikai ir "Durnių namas" patiko, ypač kada durniai pradėjo laikraščius deginti. Naktibalda.

IS HOCKING, IOWA.

Lietuvių čia yra trys šeimos ir trys pavieni ir tie patys, apart uždarbio reikalų, mažai kuom rūpinasi, nes jiems rudis labai negu kas kitas rūpi; laikraščio ne vienas bijosi labiau negu muodų. Į vienus namus paeina trys laikraščiai: "Lietuva", "Kova" ir "Laisvė". Atneša iš viso penki laikraščių egzempliorai.

Kitokių darbų čia nėra, tik anglių kasyklose. Dabar darbai eina vidutiniškai. Bet iš kitur pribuvusiam darbas nesunku gauti. Kas su darbais bus nuo 1 balandžio, nežinia. Tasyk mat baigiasi padaryti kontraktai.

Hockingietis.

IS BRIGHTON, MASS.

22 vasario dieną, taigi Jurgio Washingtono dieną L. S. S. A. parengė prakalbą. Buvo ir monologas. Kalbėjo kun. Gricins, Bagočius ir "Keleivio" leidėjas Gegužis iš Boston, Mass. Buvo renkamos ir aukos Lawrence'o streikieriams. Surinkta \$25.07.

Pereitą savaitę Brightone buvo keliančių agentai lietuviški laikraščiai. Lietuvaits.

Aukų rinkėjams.

Ne kartą girdėjau aukautojų nusiskundimus, užmetinėjimus, ypač Chicagoje, būk tūli aukų rinkėjai sumaduoja aukas savo naudai. Gal tūli rinkėjai ir neatsakantį pasielgia, bet aš tik vieną atsitikimą žinau — apie V. Kalinauską, žinomą.

Bet ar mes turime kaltinti visus aukų rinkėjus? Jei koks rinkėjas pasinaudoja proga, tai už savo darbą tegul jis ir kenčia. Jeigu kur kas išieškoja aukas, tai žmonės nebeduoda aukų, bet dar ir kitus atkalbinėja.

Nemažai rinkau aukų, tai teko prisiklausyti visokių pamokinių, užmetinėjimų, o kitur lietuviška moterėlė ir šluotą parodė. Ir patys aukų rinkėjai parodė vienas kitą kaltinti ir sukelia triukšmą, per ką nupuldo pas žmones užsitikėjamą aukų rinkėjams. Kada Chicagoje buvo įsikūrusi "Taryba" Pūrėnui, Rudavičiui etc. šelpiti, ir ryžosi protestuoti prieš jų deportavimą, aš buvau sekretoriumi ir išdūinku. Mums atsišaukus per laikraščius, aukos plaukė iš visur, net iš Pensylvanijos, Bu-chigano ir kitų valstijų. Buvo nemažai darbo atsikinti laiškus, dar daugiau darbo reikėjo pridėti, kada reikėjo vaikščioti ir agituoti draugijose, kad prisidėtų prie tos "Tarybos". Aukas pagarsindavome laikraščiuose kai kada kartą į dvi savaites, o kai kada rečiau. Prisuntę aukas iš kitur siuntinėdavo užklaimus, kodėl nepagarsinam "jų" aukų; nors atsakydavome laišku, kad aukos priimtos, bet žmonės norėdavo vien matyti greičiau jų aukas laikraštyje pagarsintas. Bet

Kaikada prisigydavo tokius laiškus, kad, skaitant, reikėdavo parausti. Tai vis nekantrybė! Kada iš Chicago su p. A. Kvedaru pasiuntėme aukas New Yorkan, o "Kova" vienu sykiu patalpino (taip ir turi būt garsinamos aukos redakcijos negauts. Red.) o aukautojų vardai buvo nežinomi, tai aukautojai šmeižė aukų rinkėjus ir dargi kaltino socialistas, ponas M. Juodis, nei.

Photo by Associated Press Association.

Iš audėjų streiko Lawrence M ss.—Streikieriai, ats imą savo vaikus iš policios stoties. Vakai buvo areštuoti ant vagzalo, iš kur streikieriai norėjo išsiųsti juos į kitus miestus ir pavesti, ik streikui pasibaigiant, k.t.j, geriau pasilaik nčių darbininkiškų šeimynų globon.

buk jo aukos nėsą pasigistos. "Tarybos" komitetas žino, jog jos pasiūta visų pinigai. Taigi žinodami aukų rinkimo istoriją, turime pakalbėti, kaip išnaikinti klaidas, kaip išvengti nesuspatingų.

Aukautojai turi žinoti, kam aukauja, ir kas renka aukas. Žmonės pilnų tiesų turi reikalauti pinigų, nuodugnių paaiškinimų, kur plauks jų suaukinti centai. Galima reikalauti paliudijimų, kas tuos rinkėjus įgaliojimų rinkti aukas. Kas yra aukų rinkėjas? Aukų rinkėjai turi būti dori, teisingi žmonės, kurie gali atsakyti savo turto už pradžuties aukas. Ne visada galima surasti tokie žmonės, kurie turi nejudinamą turtą, bet galima rinkti ir šiaip jau gerai pažįstamus ir dorus žmones. Per daug rinkikų vieną vietą negerai, nes darbas atsikartoja (aš kalbu apie aukų rinkimą Lawrence'o strai-tuos rinkėjus įgaliojimų rinkti aukas. Kas yra aukų rinkėjas?

Aukų rinkėjai turi būti dori, teisingi žmonės, kurie gali atsakyti savo turto už pradžuties aukas. Ne visada galima surasti tokie žmonės, kurie turi nejudinamą turtą, bet galima rinkti ir šiaip jau gerai pažįstamus ir dorus žmones. Per daug rinkikų vieną vietą negerai, nes darbas atsikartoja (aš kalbu apie aukų rinkimą Lawrence'o strai-tuos rinkėjus įgaliojimų rinkti aukas. Kas yra aukų rinkėjas?

Aukų rinkėjai turi būti dori, teisingi žmonės, kurie gali atsakyti savo turto už pradžuties aukas. Ne visada galima surasti tokie žmonės, kurie turi nejudinamą turtą, bet galima rinkti ir šiaip jau gerai pažįstamus ir dorus žmones. Per daug rinkikų vieną vietą negerai, nes darbas atsikartoja (aš kalbu apie aukų rinkimą Lawrence'o strai-tuos rinkėjus įgaliojimų rinkti aukas. Kas yra aukų rinkėjas?

Aukų rinkėjai turi būti dori, teisingi žmonės, kurie gali atsakyti savo turto už pradžuties aukas. Ne visada galima surasti tokie žmonės, kurie turi nejudinamą turtą, bet galima rinkti ir šiaip jau gerai pažįstamus ir dorus žmones. Per daug rinkikų vieną vietą negerai, nes darbas atsikartoja (aš kalbu apie aukų rinkimą Lawrence'o strai-tuos rinkėjus įgaliojimų rinkti aukas. Kas yra aukų rinkėjas?

Aukų rinkėjai turi būti dori, teisingi žmonės, kurie gali atsakyti savo turto už pradžuties aukas. Ne visada galima surasti tokie žmonės, kurie turi nejudinamą turtą, bet galima rinkti ir šiaip jau gerai pažįstamus ir dorus žmones. Per daug rinkikų vieną vietą negerai, nes darbas atsikartoja (aš kalbu apie aukų rinkimą Lawrence'o strai-tuos rinkėjus įgaliojimų rinkti aukas. Kas yra aukų rinkėjas?

Aukų rinkėjai turi būti dori, teisingi žmonės, kurie gali atsakyti savo turto už pradžuties aukas. Ne visada galima surasti tokie žmonės, kurie turi nejudinamą turtą, bet galima rinkti ir šiaip jau gerai pažįstamus ir dorus žmones. Per daug rinkikų vieną vietą negerai, nes darbas atsikartoja (aš kalbu apie aukų rinkimą Lawrence'o strai-tuos rinkėjus įgaliojimų rinkti aukas. Kas yra aukų rinkėjas?

Aukų rinkėjai turi būti dori, teisingi žmonės, kurie gali atsakyti savo turto už pradžuties aukas. Ne visada galima surasti tokie žmonės, kurie turi nejudinamą turtą, bet galima rinkti ir šiaip jau gerai pažįstamus ir dorus žmones. Per daug rinkikų vieną vietą negerai, nes darbas atsikartoja (aš kalbu apie aukų rinkimą Lawrence'o strai-tuos rinkėjus įgaliojimų rinkti aukas. Kas yra aukų rinkėjas?

Aukas viešiemis reikalams nuo seniau renka kitos tautos, todėl atskaitos ten jau geriau sutvarkytos. Atskaitas paprastai išduoda centro komitetas, bet ne kiekvienas aukų rinkėjas skyriniam. Garsinant atskirų aukų rinkėjų atskaitas, turi išeiti nesusipratimai, nes tie pats vardai bus paminėti ir aukų rinkėjų atskaitoj ir centro atskaitoj. Tai ne vienam pasirodys, kad aukų turi būt dvigubai daugiau, o jų kur kas mažiau. Tokių nesusipratimų pas mus jau buvo nemažai. Red.

Vardai aukavusiųjų Lawrence'o streikieriams.

Feliksas Beržanskis, Juozas Grigaitis, A. Poška, A. Dillus, J. Virbieckis, J. Beržanskis, L. Andrejauskis, Pete Stenij, A. Urbonas, St. Zimnyski, Pete Kessel po 25c. P. Virbieckas, V. Valenta po 50c. Aug. Eggers 15c. Viso labo \$3.90. Pinigai pasiūsta A. Ramanauskui, 101 Oak st., Lawrence, Mass.

Varde Lawrence'o streikierių komiteto istarių aukavusiems širdingą padėką. S. J. Darguzis.

Pasibaurėtinasis šokis "Two-Step."

Ištikro šokiai yra labai geras dalykas. Jais išreiškiama žmogaus džiaugsmas, linksmybė, jausmai, suteikiama akim gražus judėjimų vaizdas, o net ir šokėjų kūnui sveika, nes pasimankština raumenis. Ne be reikalo garsus vokiečių pedagogas Froebel savo Kindergarten'uose šokiams nenašda vietos skyrė.

Bet visi geri dalykai, taip ir šis, gali būt blogon pusėn patkreipta. Daugumas šokių tarnauja priešingos lyties žmonių jausmams išreikšti. Apoteozuoja ir vaizdina meilę. Francuzų šokyje Mennet svarbiausią reiksmę turi šokėjų akių šviesumas ir šypsa lūpose. Kitame šokyje, Gavotte, kurs dažnai šokama su Mennetu, svarbiausias dalykas yra smarkūs šokinėjimai, pajvairinami moterų ir vyrų pasibučiavimai, arba, vietoj to, inteiakiamu moterims buketu. Bet čia vis dar nėra nieko bloga, nes viskas dailu.

Hispanų šokis Fandango yra gal būt karščiausias ir smarkiausias šokis. Vyrai ir moteris, seni ir maži šoka jį didžiausiam užsidegime, didžiausioje ekstazoj, šoka ir kvaista tame šokyje. Bet... dėlto jis yra ir dailus. Jeigu vaizdinama ir sukurstoma juo meilė, tai gražiausioje ekstazinėj jos išvaizdoj. Šokis ten patampa nebedailus, bjaurus, kur juo vaizdinama žemjausioji meilės rūšis, be ekst-

zos, be užsidegimo, kur juo surengstoma vien tikai gyvuliškas lytinis gaslumas. Šitoks yra, paizdinan, Cake-Walk. Atstatymas ir kraipymas pilvo, apatiškai mojuojant rankomis, — yra svarbiausias jame veikimas. Bet gi dar bjaurėsnis už Cake-walk'ą yra amerikietiškas neva valsas "two steps" (du pas). Čia jau nebeatstatinėjimas pilvų, bet tiesus begėdiskas jų trynimas. Šokių galvos toli atlenktos, pilvai knusmarkiausia suglausti, figura tokia), bet dažniausia ir tokios nėra, nes stengiamos taip šokti, kad moters kojos būtų tarp vyro kojų, o kad moteris nesugriūtų, tai vyras jų laiko už pošonių. Greit judėt tokioj pozicijoj negalima, taigi porėlė vos-vos juda: kiaušinis nuo galvos nenuriedėtų. Šitokio šokio nei šokiū nebegalima pavadinti, nes koks-gi čia šokimas? Tik pilvų zuzinimas, daugiasis nieko. Tokiam šokiui vieta prostitutijos namuose, bet ne viešuose padorių žmonių vakaruose.

Ne vienur toksai "šokimas" yra jau net ir valdzios uždraudžiamas. Šit nepersenai Rochesterio, N. Y. majoras, sako, uždrandęs šokti "two-steps". Šokamuose vakaruose stovi policija, ir pasikesinančius šokti šlykštųjų "two-steps" areštuoja ir uždeda bausmę. Puikiausias būtų dalykas, jeigu visur taip pradėtų valdžia daryti. O dar puikiaus būtų, jeigu patis žmonės, balių, vakarų su šokiais rengėjai, nebeleistų daugiasis apsiriekti panašiai šlykštybei, nieko bendro su šokių dailė neturinčiai.

Mes, lietuviai, turime savo dailių šokių. Jeigu tų neuženka, galime išmokyti puikius lenkų šokius, gracioziškus francuzų, vikarius hungarų, karštus ir pasiutus hispanų, bet tik ne tą ištyzųsi, ištvirkusį, prostitutijin amerikiečių "two-steps", kurį ir geresnieji amerikiečiai nori panaikinti, nes ištikro dėl panašaus šokio gėda visam kraštui.

Nedorninkas.

Klausimas ir atsakymas.

Juzas: — Reikalas — tai visų pramanymų motina.

Tuzas: — Taip? Norėčiau gi žinoti, kas pramanė, kad reikia vesti?

Juzas: — Na, žinoma: pačios motina, tariant uosvė.

Kur pagalbos nereikalauja.

Ponas (sausgėlė sergas, tar-nui): — Jonai, aš truputį nesveikas, tu visada turi man padėti apsilvikti ir nusivilkiti, nusiprausti, barzdą nusiskusti, apsiiauti ir nusianti, ale... (balsą pakeldamas) ale kaip savo cigarus rukyti ir vynu gerti, tai čia tave pagalbos visai nereikalauju.

NUO REDAKCIJOS.

Visi laikraščiai stumdami rankraščius turi but pažymėti autorius parašą ir adresą. Rankraščiai padovanojami, turi paduoti, redakcijos žiniai, ir savo tikrąjį vardą. Redakcija pasilieka sau teisę atsiųsti laisvus ir rankraščius trumpinti ir taisyti. Netinkamus laikraščius rankraščius redakcija, pareiklauda, grąžina autorui atgal jo išloms. Retais atvejais, kai rankraščiai tik at vienos popierio pusės, paliekant plaučius tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Finalas?

Lenkų Nepriklausomos Katalikų Bažnyčios organas "Straž" (nr. 9) skaitome indomią žinią. Scrantono lietuvių Rymo-Katalikų Sv. Juozapo bažnyčia ir parapija, kuri per keletą pastarųjų metų vedė bylą su savo dvasiška vyriausybe dėl tos bažnyčios nuosavybės — bylą, pasibaigusią tuo, kad teismas pripažino, jog bažnyčios nuosavybė priklausanči patiems parapijiečiams, o ne vyskupui, dabar ta lietuvių Sv. Juozapo bažnyčia ir parapija pasidavusi lenkų Nepriklausomos Bažnyčios vyskupui, kn. Hoduro, globon. Teismui pripažinus lietuviams-parapijiečiams teises, katalikišką Bažnyčios vyriausybę, tariant vyskupą Hoban išieškė vedusius dėl bažnyčios nuosavybės bylą lietuvių ir, nežinurint jų meldimų, atsisakė duoti jiems kuniga. Sv. Juozapo bažnyčia, tokiojo būdu, buvo uždaryta per trejus metus.

Sunku buvo giliai tikintiems žmonėms be savos bažnyčios apsiieiti, sunku buvo be savo kunigo, kurs jų dvasiskus reikalus aprūpinti. Bet, iš antros pusės, ir nebeuorėjo pasiduoti išnaugui neapribotai arių vyskupo saivaliai "rėdyti" ir "valdyti" jų turtą ir likimu. — saivaliai, su kuriais jie taip ilgai kovojo, tiek daug turto padėjo ir tiek daug pažeminimų ir niekinimų turėjo nukentėti.

Ir štai, po ilgų svarstymų ir galvojimų, neberazdami kitokio išėjimo, parapijiečiai nutaria Kreiptis į Scrantone "gyvenanti Lenkų Nepriklausomos Katalikų Bažnyčios galvą, vyskupą Hodurą, kad tasai teiktų lietuvių bažnyčiai savo globon priimti. Inteikta lietuvių-parapijiečių vyvk. Hodurui petičija skamba:

Kadangi Scrantono Lietuvių Sv. Juozapo bažnyčia ir parapija, kurios trustais (globėjais) yra visi tos narių, pastatino bažnyčią ir trobas, reikalingas pamaldoms laikyti sv. Rymo-Katalikų Bažnyčios apeigomis, ir Kadangi parapijos didžiuliam nutarė, kad nuosavybės titulas turi but užrašytas svetieškieiems trustams, o J. M. J. Hoban, Scrantono dieceizijos R.K. Bažnyčios vyskupo atsisakė duoti mums kuniga pamaldoms laikyti sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir Kadangi bažnyčia jau kelint metal kaip uždaryta, ir parapija kiek sykių bandė panaudoti ją tikslui, kuriam ji buvo pastatyta, taigi maldai sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir Kadangi J. M. vyskupas Hoban išieškė tulus tos parapijos svarių už tai, kad jie buvo sviestis kais menamos bažnyčios nuosavybės trustais, ir Kadangi vyskupas uždėjo ant tos bažnyčios interdikciją, kuriuo uždraudžiama laikyti joje pamaldas sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir Kadangi J. M. vyskupas Hoban atsisako atsaukti išieškima ir taipgi atsisako duoti parapijai kuniga, kurs parapijiečių dvasiskus reikalus aprūpinti sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir

Kadangi iš R.K. Bažnyčios vyriausybės padedant parapijai mato nebegalėjanti tos savo nuosavybės panaudoti tikslui, kuriam ji buvo pastatyta, taigi pamaldoms sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir Kadangi J. M. vyskupas Hoban atsisako atsaukti išieškima ir taipgi atsisako duoti parapijai kuniga, kurs parapijiečių dvasiskus reikalus aprūpinti sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir Kadangi iš R.K. Bažnyčios vyriausybės padedant parapijai mato nebegalėjanti tos savo nuosavybės panaudoti tikslui, kuriam ji buvo pastatyta, taigi pamaldoms sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir

Nutarta, kad mes, Scrantono Lietuvių Sv. Juozapo Bažnyčios ir Parapijos svarių, nebegalėdami savo nuosavybės panaudoti tikslui, kuriam ji išpradžių buvo skirta, šioms pasikiriame savo bažnyčios trobą ir savo nuosavybę pamaldoms sv. R.K. Bažnyčios apeigomis ir

Nutarta, idant tos parapijos trustai praneštų Lenkų Nepriklausomos Katalikų Bažnyčios Amerikoje vyriausybei apie tą mūsų parapijos padarytą žingsnį ir idant menamosios vyriausybės maldaus pasikirti tai parapijai kuniga, kurs laikytų mūsų bažnyčioje pamaldas sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir Kadangi iš R.K. Bažnyčios vyriausybės padedant parapijai mato nebegalėjanti tos savo nuosavybės panaudoti tikslui, kuriam ji buvo pastatyta, taigi pamaldoms sv. R.K. Bažnyčios apeigomis, ir

Tokie tai vaisiai pradeda apsiiekti iš tos neapribotos arių vyskupo, kuriems mūsų katalikiškieji kunigai įnagišiais tarnauja, saurvalios ir per tai viešpatuojančios parapijų nuosavybės sutvarkyme betvarkės.

Skrantonietinių lietuvių nutarimą pasiduoti Lenkų Nepriklausomos Kat. Bažnyčios globon, tos Bažnyčios vyriausybė priėmė, žinoma, atviromis rankomis. Trejus metus buvusiojo uždaryta bažnyčios pirmas pamaldas laikęs patsai vyskupas Hodur ir pirmą pamokslą, lietuvių kalba, pasakęs kun. Mickevičius, klebonas St. Clair lietuvių parapijos.

Ar vienok Scrantono lietuvių parapija daugiau laimės, ar turės geresnę globą, prisidėjus prie lenkų "niezależninkų" — tatau parodys tik ateitis.

"Philadelphijos Niekai."

Tuo įvardijimu Philadelphiajio pasirodė naujas "mėnesinis", 8x10 colių, 8 pusų lapelis, leidžiamas kokio-ten M. A. Ignoto, 1026 South 2nd st. Lapelis, matyt, leidėjo skiriamas vien savo tavorui skelbti, kadangi be pirmo puslapio, kame atspaudžiuta keletas menkos vertės žinučių ir šiaip niekų, visi kiti septyni puslapiai užimti leidėjo biznio reklamomis. Lapelio kalba ir rašyba — baroniška, ir duotas jam vardas, regis, visai atsakomamas.

LAPELIS.

Ryga. — Už skubintimos tramvajų areštuotas žmogus. — Iš laikraščio.

Rygon atvyko amerikonas — geštas, biznis jį čion atviliojo. Išėjo tramvajun ir važiuoja, važiuoja.... Atsibodo.... Išsime laikrodėlį — jau beveik dvi valandos jis važiuoja ir stebėtinas daiktas: įsėdamas tramvajun matė štai anuos namus ant kerčės ir dabar tebesimato! Nejaugi tramvajus tas dvi valandas ant vietos ištovėjo? Amerikonas ėmė tēmyti kas su tramvajun darosi — juda jis, ar stovi? Tramvajus visgi slenka ir priekį.

Amerikonas sušuko konduktoriui:

— Mister, leisk tą tramą smarčiau!

Konduktorius papurtė galvą. Amerikonas nerimavo:

— Man reikala! svarbų! Aš gal ir taip jau pavėlavau!....

Konduktorius rankas išskėtė. Amerikonas karščiausi:

— Mister, leisk tramą, aš negaliu!

Konduktorius sumykė:

— Aš negaliu!....

— Tormozą atsuk, leisk tramui skristi!.... Pamatytum, mister, kaip pas mus, Amerikoje tramai dumia — į valandą 50—60 kilometrų daro! O traukiniai tie, kaip velniai lekia!.... Jie nežiuri, ar yra kas ant kelio ar ne.... kad ir pats prezidentas stovėtų ant kelio, buferais duotų pilvan ir toliau.... Taip ir reikiama.... Mes, amerikoniai, gerai žinom, kad laikas — auksas! Mes galvatrukdžiais laktome — todėl ir turtingi esam!.... Leisk, mister, tramą, aš.... aš.... mano gešteliai!....

Konduktorius vėl sumykė:

— Negaliu.... Gal pas jus, Amerike, tramai ir siunta!.... 50—60 kilometrų daro į valandą, o mūsų tramai važiuoja į valandą — 5 sieksnius.

— Mister, ar jūs pasiutote? — išsijozio, nustebe, amerikonas.

— Mums pamatiniai valstybės įstatymai užgina smarkiau važiuoti, — paaiskino konduktorius.

Amerikonui pritruko kantrybės — šoko iš tramvajaus laukan ir, kaip ant laimės, čia pat pasitaikė bestovis vežėjas.

Amerikonas striktelėjo į ratus ir suragino vežėją:

— Mister, leisk, kiek tik arklys kerta!

Vežėjas linktelėjo galva:

— Pataikysiu! — ir paleido, kiek tik arklys kerta.... i 20 minučių viena žingsnį priekin pasistumdamas.

Amerikonas nerimavo:

— Mister, kirk arkliui botagu, leisk šuoli!

Vežėjas užkrito arkliui, bet tuojau ir vadžias sutempė, kiek galėdamas.

— Mister, aš negaliu! Man reikalai!

— Nugri ir aš negaliu! — sumykė vežėjas.

— Mister, buk toks geras, nors kiek greičiau, — maldaavo amerikonas.

— Ak, pons, — sumykė vežėjas, — kad ne tie "zakonai", mudu jau kažin kur butumėme!

— Zakonai mums teleidžia į valandą tris žingsnius tevaziuoti, o jei daugiau.... Nu, čia nebėr kas "kalbėti, jei daugiau, — tuojau ant virvės furti ir viskas....

Amerikon... vėl išsijozio:

— Keistas tas jūsų kraštas! Keisti jūsų įstatymai! — ir, iššokęs iš vežėjo, pasileido tekinas pėsčiomis.

— Bet amerikoniui netoli tepasisekė nuykti — prieš jį, lyg guomas iš žemės, stakt: policistas atstovėjo ir baisiu balsu riktelėjo:

— Stoi!!

Amerikonas numojo ranka ir toliau skubino. Policistas, sugrobes jį už apykaklės ir įėmęs pilvan revolverį, dar syki riktelėjo:

— Stoi!!

— Mister, mister, netrukdyk manęs, mano reikalai.... aš turiu skubintis!.... — murmulavo amerikonas.

— A, tau reikalai? Kokie tau reikalai, e? Manęs, neapgausi!.... Mes gerai tokius ponus pažįstam!.... Geri žmonės taip nesisukubina, jei ištikimi asmenys per dieną nueina 7 žingsnius, tai jau labai gerai.... O jūs, bombistai, taip ir dumiate, kaip pats Liuciperius! Marš policijon!

— Bet, mister, man geštelai, aš negaliu, — atsakė, galutinai nustebe, amerikonas.

— A, tau geštelai su bombomis! — užsimojo kumščia policistas.

Amerikonas visgi mažumėlį išsigando ir, prisilenkęs prie žemės, sumurmėjo:

— Pas mus Amerikoje taip nedaro!

— Se tau tavo Amerika! — suirzgė policistas ir porą sykių sudavė sprandam amerikoniui — šis ir nepajuto, kaip atsidūrė policijon.

Antstolis ėmė kvošti nusidėjėlį. Kaip ir kas ir kodėl?....

Amerikonas atsakė:

— Aš esu amerikonas!

Antstolis nusiypsojo.

— Šitai, amerikonas, nu, palauk, ponas amerikone!.... Jūs mums taip ir mes jums taip.... Pamatytime, kieno viršus bus: tavo ar mano?.... Žydas esi?

— Ne, aš tikras janki!

— Taip ant žodžių tikėti negalime.... Ekspertizą reikia padaryti.

Antstolis pašaukė porą ekspertų — du diktus, diržingus vyrelius.

— Štai, šį fruktą ištirkite, kas jį stoks: žydas ar janki?.... Girdi, amerikonas esąs....

Ekspertai pradėjo tirti. Amerikonas ne savu balsu šaukė:

— Aš ne Adomas, nelaužykite man šonkaulių!....

Po dviejų valandų ekspertai pasakė:

— Ne žydas, tikras janki!

— Labai atsiprašom, jei tamstai mažas nesmagumėlis padaryta — tarė antstolis. — Mes turime daboti tvarką ir įstatymus.... Dabar tamsta esi liūdas, gali sau eiti sveikas....

Ir amerikonas išėjo sveikas. Nuykus pas gydytoją, kad šonkaulius kaip nors sukiųjotų, o vakare sėdo laivan. Pasijudinus laivui, jis spjovė ant tos žemės, kurią vadina Rusija, ir piktai bumbtelėjo:

— Kad aš kuomet nors bekelčiau koją į tą barbarų šalį!....

P. Butėnas.

Vyturiuks:

DANTIS.

Per dieną ir per naktį Anelė Juodienė mąstė vien apie savo dantis. Vakar ji buvo pas savo kaimynę Rožę, kuri turi susidėjusi visus priešakinius auksinius dantis. Rožė, mylinči daug kalbėt moteriškė, papasakojo Anelėi visą savo dantų istoriją: Kaip dabar jai gera, kaip puiku pasizūreiti veidrodin, kada spinėdė gražus auksiniai dantis. Net ir jos Juozas daug daugiau į ją žiūri, kai ji prasišiepia ir burnoje bligsteri dantukai.

Parėjusi namo, Anelė atstovėjo prieš veidrodį ir pradėjo krapšinti savo dantis: ar kartais nėra kur kokios spragelės dantyse, kur būtų galima nors mažas aukso gabalėlius įliet. O paskui bus ir jai, ir jos vyrui Antanui, net ir kitiems žmonėms puiku pasizūreti, kai tas aukso gabalėlius burnoje spindės.

Bekrapštydama, rado mažą, prysakiniamę dantį, šukelę, kuri jau buvo nuo pat Anelės užgimimo, bet, iškisiot, jos visai nepastebėta. Buvo tai visai maža, tik-ką įmanoma šukelė. Išsyk jai rodėsi mažukė, bet juo ilgiau žiūrėjo, šukelė darėsi vis didesnė.

ir didesnė ir, ant galo, jai pasirodė, kad ten net viso danties nėra!....

Džiungėsi.

— Prasyti senio.... Jis geras. Gražiai paprašysiu ir duos pinigų. Tai bus puiku, kai mano dantys ims žibėti dar puikiau, ne kaip Rožės!....

Tai gi visą dieną ir naktį ji tik ir mąstė apie tuos auksinius dantis, ir apie tai, kaip čia senio išprašius pinigų. Darė visokių planų, kaip dailiau ir meliau paprašyt.

Vakare Antanui parėjus iš darbo, Anelė tebestovėjo prie veidrodžio ir tabesigėrėjo dar neindėtu danciu. Pamačiusi vyrą, pribėgo prie jo, apkabinus pabučiavo ir pradėjo:

— Dušink, Antanėli, aš tave myliu!.... Labai, labai myliu! Pasakyk, Antanėli, ar tu mane taip jau myli? Pasakyk, Antanėli....

Antanas pasizūrejo Anelėi į akis, nusiūnokė ir pats nesizinojo, ką sakyti į tokį žmonos klausimą. Ir ką jis galėjo sakyti? Jau dvidešimts metų kaip vedė, ir ji dar nei kartą jo apie tai neklaušė, niekad neindomavo, ar ją Antanas myli, ar ne. Tik vieną kartą, kada Antanas pirmą kart buvo nuvažiavęs pas Anelę su sugertuvėmis, jis pusiau lupų buvęs užsiminęs apie tai Anelėi. Tai ir viskas. Bet dabar štai kažkas bobai blindo galvon! Nustumęs nuo savo kaklo Anelės rankas, atsisėdo prie stalo ir pradėjo srėbt ant stalo padėtas karštas kruopas.

— Antanėli, balandėli, pasakyk, ar myli mane? Pasakyk, dušele. Aš tau pasakysiu labai gerą daiktą, — sakė toliau Anelė. — O jeigu tai nepasakysi, aš pyksiu.... Girdi, Antan, aš pyksiu.... Pasakysi?....

Antanas gal būtų ir nesakęs, bet jam labai buvo indomu žinoti, kas čia atsitiko ir ką Anelė turi pasakyti. Jis ilgai pasicaupė, taikė lūpas, vartė liežuvį ir sunkiai, kažkaip keistai, tarė:

— Myliu....

Ištaręs net pats susijukė iš savo taip keistai ištarto žodžio. Žodžio, kurio jau dvidešimts metų kaip nėsakęs.

Išgirdusi Anelę, kad Antanas prisipažino mylįs ją, prisiglaudė prie jo, paskui atstovėjo priešais, prasizijusi pastovėje ir tarė:

— Ar matai?....

— Ką?

— Tai jau tu koks!.... Tik pasizūre! gerai. Matai, kokia didelė šukė dantų!.... Klausyk, Antanėli, man labai skauda, aš tau tik nesakiau, nes maniau, kad tu nemylai manęs. Geras Antanėli, duok pinigų, dentistas aukš užlės, o tada pamatysi kai tau bus gražu pasizūreti, o man neskaudės.... Tu geras, balandėli, duosi?

Antanas, pražiodinęs, ilgai žiūrėjo Anelėi į burną, bet nieko nesimatė. Nematė jis tos didelės šukės, kuri Anelėi, žiūrint į veidrodį, dantėje rodėsi. Jis matė tik vos-vos žiūrinčią dantę šukelę ir gražius, tankius, žemus žmonos dantukus. Apžiūrėjęs, nieko nesakė tik pradėjo srėbt dar greičiau šiltas kruopas. Anelė gi stovėjo šalia ir, neduodama ramybės, kalbėjo:

— Matai, sakei kad myli, o kaip pinigų tau neduodi.... Duok, Antanuti. Kodėl gi Juozas, kai myli savo Rožę, tai jai ir davė.... Paziūrek, kokius puikius dantis, ji susitaisė.... Ar duosi, Antanėli?

— Užmirštum, tai geriau būtų, — atsakė Antanas rusčiai. — Jūs kažką išsisvajosit, tai vis pinigų jums duok! O tu pinigų kur gausi? Matai, kad viskam reikia! O pinigų ir man vėlnias neneša. Dantų užsimanė, sena boba!

Ir, užsimanęs kepture, išėjo pro duris.

Anelė "šukrito kniupsčia ant lovos ir ėmė verkti. Jai buvo skaudu. Jai pasigyrė savo kaimynė, kad Antanas ją myli, duosias jai pinigų, ji ir susidėjusi tokius dantis. Bet dabar kas išieina. (Visos žinos, kad Anelė su vyrų gyvena nesutikime: jis jį nemylė, neklauso, todėl ir pinigų neduoda. Ji verkė, per asaras nieko nematė, tik prieš akis mirgavo kokie tai raudoni, žali ir kitokie taškai. Ji, tartum, su visa lova puolė kažnėkur į gilią duobę, sukosi aplinkui grincios sienos. Galvon lindo kažkokios mintys. Ji mąstė, kaip gera tam vyrui gyvent ant syveto: jis nesibijo, neklauso savo

pačios ir kaip tai but gerai, jeigu ir ji būtų vyrų gimusi. Dabar jai nereikėtų verkti, nebūtų reikėję prašyti Antano pinigų. Pati nueitų pas dentistą ir duotų kad ir visus dantis sudėt. Ak, kaip dabar jai negerai, kaip sunku!.... Nelaimingiausia tarp visų moterų, ypatingai tarp tų, kurios turi auksinius dantis. Paskui, biskį nusiramimus, pradėjo jai rodyties daugybės gražių, gražių auksinių dantų. Jos pačios gi dantis jai rodėsi bauriai negražūs, pa juode, parude, visi beveik iš burnos bekrūta.

Taip begalėdama ir bemaštydama užmigo ir per naktį, apsiirgusi, išmiegojo.

Atsikėlė iš ryto. Antanas jau rengėsi darban. Jis į Anelę gražiai šnekėjo, bet ji nieko jam neatsakė, tik snypstė sau po nosia, kaip antis, ir daugiau nieko. Pyko ant Antano.

Eidamas į darbą, vyras pasakė:

— Sudev, dušele.

— Te neša tave velniai, — atkrito piktai.

Visą ištisą dieną Anelė nieko neveikė. Sėdėjo, susidėjusi rankas, ir keikė savo vyrą ir pati save. Ir velniam ji už jo ėjus! Ar negeriam butų padariusi, kad būtų išėjusi už Rudžių Raulo, kuris taip ją mylėjęs. Kaip gražiai jis dabar gyvena ir klauso savo pačios!

— Negaliu, negaliu daugiau kentėti! Jis mane vargina. Jis neapsimigo, kad mane gavo iš tokios gražios giminės, — kalbėjo sau Anelė. — O kas jis?

Kaž-kokio ubago sunus! Nekalbėsiu daugiau su juo. Ne žodžio nepratarsiu. Bet ką čia — pamesiu! O, kad jis nesulauktų! Jis mane da boba vadina. Išjuokia! Pamesiu!.... Pamesiu!

Ir ji tuojau pašoko ir pradėjo rengties. Apsirengė savo brangiausiais drabužiais, pamešis skrynelę, indėjo kelis skamalus ir jau buvo beieinanti pro duris. Bet dar atsiminė, kad reikia jam pranešti, kad jis žinotų, jog ji tai padarė supykusi ant jo už tai, kad neduoda pinigų dantims sutaisyti. Pasiėmė plunksną, popierio ir parašė:

"Antanai — kiau! — Tu, turbūt, nežinojai, su kuo gyvenau per dvidešimts metų? Tai dabar pamatyk, kad aš iš geros ir slausnios giminės. O tu — kiau! kiau! ir daugiau nieko. Aš išeinu. Tave pametu. Jeigu nori, tai įjieskok. Bet negrįsiu, kol neduos pinigų dantims sutaisyti. Anelė."

Padėjo raštelį ant stalo ir, kaip tamsi naktis, apsisilansus, išėjo pro duris. Eidama pyko. Jis širdis buvo tokiu sunki, tokiu rūsti, kaip didelės rudens debesys. Ėjo, pati nežinodama kur. Išsyk manė eit ir pasikandyt. Paskui vienok nutarė, kad skandytis vis tik nebūsiu gera, o ypatingai dar dėl netikusio vyro. Geriau jau eit, eit ir eit, kol rasianti kokį-nors galą. Gal kadais pastatysis rasti tokį vyrą, kurs duosias jai pinigų dantims sutaisyti ir su ja gyvensias....

Patikusi kokį-nors pažįstamą sakės, važiuojanti į kitą miestą, pas savo seserį svečiuosna.

Ir taip sau bemaštydama apie dantis, apie gyvenimą su kitu vyrui, kurį gaus, ir apie kitas gyvenimo smulkmenas, nuėjo plačiomis, siauromis ir visai iškraipytomis gatvėmis.

* * *

Antanas, parėjęs iš darbo, rado raštelį. Perskaitė. Ir savo akimis nenorėjo tikėt, kad ten buvo rašoma. Išsyk tik juokai ėmė, bet kiek pagalvojęs, suprato, kad tai nedailu, ir ėmė save barti, kodėl jis jai nedavęs pinigų.

Ji pametė pati, su kuria gana laimingai gyveno per dvidešimts metų. Tiek metų išgyveno ir niekad nė vienam nebuvo atėjęs galvon pasimesti. Ir vienam, ir kitam buvo gera. Ir dabar gal būtų tas neatsitikęs, jei ne tie auksiniai dantis.

— Taip negalima. Neįražu. Žmonės iš akis juoksis. Turiu ją susirast, kol nevelu, — mąstė Antanas.

Ir išėjo įjieskoti.

Nubėgo pas kaimyną. Ten netiek apie pačią klausinėjo, kiek pasakojo, kad jis čia visai nekaltas esąs.

— Gi aš ją myliu. Ir niekad nemaniau, kad ji taip galėtų padaryti. Niekad nemaniau, kad ji mane kada-nors pamestų — pa-

Photos by American Press Association.

Pie tinio žemgalio tyrinetojai. — Po kairės, kapitonas Roberta F. Scott, anglas; po dešinės, kailiurbuose, kapitonas Roald Amundsen, norvegas.

NAUJI RASTAI.

Žmonių Knygynas No. 6. *Te atras Žmonijos Gyvenime*, jo istorija, uždaviniai ir vertybė. Parašė Juozas Baltrušaitis. Leidėjai Broliai Baltrušaičiai, 2400 Fifth ave., Pittsburgh, Pa. 1912. Psl. 32.

Salaputris. Komedija vienoje veikmėje. Pagal J. Gurauskio apysakos "Susimildamas" sudėstė Nerėpa. Chicago, Ill. Spauda "Lietuvos", 3252 So. Halsted st. 1912. Psl. 23. Kaina 10 centų.

A. N. Ostrowsky. *Vyrų vergija*. Komedija trijose veikmėse. Siužetas semtas iš francuzų pjesos "Les maris sont esclaves" par A. DeLeris. Sulietuvino M. Rastenis. 1912. "Lietuvos" spauda ir lešomis, 3252 So. Halsted str., Chicago, Ill. Psl. 56. Kaina 20 c.

Prof. Michailo Dragomanov. *Rojus ir Pažanga*. Versta iš trečiosios Rusinių kalboje laidos V. K. Račkauko. (Perspaua iš "Laisvosios Minties"). 1912. Lėšomis "Laisvosios Minties" Scranton, Pa. Psl. 112.

Piršlybos. Komedija 2-se veiksmuose. Pagal M. Gogolį su keizerzojo Salda-Balda. Chicago Ill. Spauda "Lietuvos", 3252 So. Halsted st. 1912. Psl. 52. Kaina 20c.

Dr. Paul Elzbacher. *Anarchizmas* pagal Proudhono mokslą. Vertė Briedžių Karaliukas. So. Boston, Mass. Spauda "Keleivio", 1912 metuose. Psl. 29. Kaina 15 centų.

Davutų Gadžinkos ir kitos linksmos dainos. Sešta pagerinta laida. So. Boston, Mass. Spauda "Keleivio", 1912 m. Psl. 48.

Tikėjimų Istorijos Rankvedis.

Su pavelksiais.

Parašė bendradarbiaujant kitiems mokslininkams

P. D. Chantepie de la Saussaye

Teologijos prof. Amsterdame.

Vertė J. Laukis.

genealogijomis. Ant nelaimės, pražuvo teipgi, išskiriant atskiras nuotraukas,*) ir IV metasičio rastininkų veikalai,

*) Kaip ir visos tolygios nuotraukos, jos yra "Fragmenta historiarum graecorum". (5 tom. Paryžius) K. Muelle.

Klitodermo, Filokoro ir k., kuriuose specialiskai buvo apšnekama tikėjimas, aukojimai, šventės, žinavimas ir mysterijos.

Svietiekieji istorikai bendralaikiai prie progos paduoda mums žinias apie tikėjimus prietikius. Herodotas, teip gabiai mokas apipašakoti svetimus tikėjimus, neskaite sau uždavinį suteikti panašios žinios apie savo tėvynę; bet mes randame pas jį trumpą paminėjimą apie graikų tikėjimo atsiradimo istoriją (II, 52 f.), kuris ir dabar turi savo aktyvumą; be to, jis su įprastu naujybiškumu pasakoja daugelį mistikų padavimų ir išveda daugelį atskirų kultų ypatybių; jis daugelyje atsitikimų duoda mums dar išgalę pažvelgti į graikų mitybą. Žinėjimas tikėjimais, kuris teip žymiai apsirėškia jau pas Herodotą, vis smarkiau vystosi į priešikriščiškosios periodo pabaigą; stoikai daugelį kartų užsiiminėjo mytų aiškinimu, ir Euhemero romano pavykimas: "Sventieji darbai" (Makedoniškame periode) parodo, jog užsiiminimas tikėjimu tiesiog virto mados dalyku. Be pražuvusios Kallimacho *Aistia*, apėmusios dievų ir didvyrių istoriją, buvo dar t. v. mytografų veikalai, tarp kurių svarbiausias — Apollodoro "Biblioteka". Apollodoras, gyvenęs Atėnuose apie II metasiim. vidurį, suteikė rišlų, tankiausiai versmų nurodymų aprašytą graikų mytologijos išdėjimą, kuris užsiliko iki mūsų, išskiriant tulus apiminges puslapius. Likusieji mytografai, k. a. Palefat, Antoninas, Liberais, Eratostenas — suteikia daug menkesnę medžiagą ir paduoda kartais tiesiog besuomoniškus aiškinimus.*)

*) Jie surinkta — *Mythographi*, scriptores poetice historiae Graeci (1843) A. Westermanno.

Pamylėjimas rinkti visa ką tardymo vertą su filozofiku aiškinimu, arba be jo, buvo ir Romos cėsorių laikuose. Geografas Strabonas, neišbėgėlis Pauzanias, anegdoto rinkėjas toki kaip Elianas ir Atėnėjas, filozofuojas, biografas Plutarchas, o teipgi neoplatonikai, paliko mums žinias apie tulus faktus, svarbius tikėjimo istorijai, bet kurių mes jį nežinotume. Pas graikiškus bažnyčios tėvus, pav., pas Klementą aleksandrijiskį, net pas bizantiškuosius rinkėjus, Svidos žodyne ir k. galima rasti visokios žinios. Bet sulyg mytologiskų rašėjų reikia vienval atminti ta aplinkybę, jog jie buvo po tam tikrų, iš dalies labai vienpusiškų teorijų intekme, nuo kurių atžvalgos jie rašė ir aiškino savo padavus. Ne tik tikėjimiskai skirtumai pas kriščiūnus, bet ir racionalistinės vėlesnės senovės periodo teorijos ir mistikos pakraipos, ilgaiuti įgija vis didesnę svarbą. Reikia apsipazinti su raštininko atžvalga pirma, negu bus galima jo vertę tikėjimo istorijai inkainoti.

107. SENIAUSIEJI KULTAI IR DIEVYBĖS.

Pirmapradinį elementų graikų tikėjimo sutvarkymo dalykė mes nenuejome dar toliau nuo pirmutinį bandymų. Be abejonės, jau Welkeris matė, kad tam tikėjimui, kuris pasirodo mums užbaigtame pavidale pas Homerą, turėjo pirmtakauti istoriskas vystymai; ir jis visą šito vystymosi eigį nupiešė su tiek jau pramatingu graikų pobūdžio ypatybių supratimu detaliuose, kiek abelnai buvo klaidingais filozofiskai pamatai, nuo kurių jis ejo. Welkeris manė rašias pradinį graikų tikėjimo grūdą tuloje pradinėje monotejybėje, Zeuso Kroniono, kaip apgūčiausios visaaipaminės dievybės kultū; paskui susitvėrė gamtos dievai; visuomeniskumui išsivysčius, graikams pavirtus iš valstietinės tautos į aristokratų tautą ir paskui į turtingą vaishiską tautą, gamtos dievai pavirto į visai asminamus tautiskus dievus su etiškąja prasme, kol, antgalo, ir šitie paskutiniai nebuvo sumaikinta gamtiškos filozofiskos graikų teorijos, tapusios tobulesne.

Visas šitas sanprotavimas senai jau yra atmetas; tikėti į pirmapradinę monotejybę nėra jokio pamato; su iškiliusia Zeuso idėja susitinkame ne tikėjimisko vystymosi pradžioje, bet greičiau prie jo pabaigos; be to ir daugelis apskritai istoriskų teknių graikų tikėjime nesuitaiko su Welkerio sistema.

Cion nemanome išdėti tų nuomonių istoriją, kurios buvo išauktos švieson paskutiniaus tarymams sulyg klausimo apie graikų tikėjimo paigą. Abelnai, jos gana gerai susitaiko su senoviskos tyrinėtiojo K. O. Muellerio reikalavim — šitos paigos išaiškinimo įješkoti myto istorijoje; bet pati šita istorija yra suprantama visai. Sulyginantieji mytologai apie dievus ir jų istoriją supratimų pagrindu įieško tame, kad mums atidengia jų vardus, atsinešančius prie pirmapradinio indogermaniško periodo; jie duoda gamtiškų jų aiškinimus, iš dalies indomius, bet, galėtis reikia, perdaug įvairius (toksai supratimas vyrauja pas Maksą Muellierį ir Prellero "Mytologijoje"). Kuomet, prie šitos metodos, dėlei niekinimo kulto apeigomis, visa svarba išpuola mytų daliai, tai Fustel de Coulanges*) jau rodė į

*) La cité antique.

pirmapradinis graikų ir Romos tikėjimo elementus — į šeimyniskų ir gentiniskų kultus: naminio židinio ir bočių garbinimą. Tuli mokslinčiai, besilaiką antropologiskos E. Tayloro ir A. Lange'o mokyklos, pradinį vystymosi kaip tikėjimo abelnai, teip ir graikiško tikėjimo laipsnį mato ypatingai pažvalgoje ir papročiuose, sutinkančiuose su laukinių genčių pažvalgomis ir papročiais: animybėje, totemybėje, fetišybėje, mirusių kultu. Nė viena šitų nuomonių, paimta atskirai, negali būti pakaktinu graikų tikėjimo išaiškinimu. Graikų tikėjimo tvėrime dalyvavo kaip savi, teip ir svetini elementai; bet jų pilnas ir aiškus atidalinimas, žinoma, liekasi pageidaujamu dalyku. Be abejonės prosenių kultas ir totemybė, kaip ir gamtos garbinimas priklauso prie tautiskų graikų tikėjimo elementų. Bet apriboti atskirai dalyvumo laipsnį tikėjimo tvėrime, pripuolantį tos pirmapradinės nežinomos paigos žmonijos daliai, kurią graikai rado Elladoje, teip pat yra sunku, kaip yra sunku susekti visas mažaaizijiskas, syriškas, finikiškas, chanaaniskias intekmes, nesėkanti jau apie aigiptiskias, kurios nuo senų laikų darė cion savo veikmė. Mikiensko periodo dailė nurodo į senus prietikius su babiloniškąja kultūra. Prie to prisideda dar gentinių ir vietinių sąlygų intekme. Teisybė, kad atskirų graikiškų genčių skirtumas, butent jonikių, dorikių, tankiai buvo perdedamas iki laipsniui nepaprasto skirtumo ir šito skirtumo svarba tikėjimo istorijai be abejonės teipgi

žuvo dikčiai padidinta. Po teisybei tal graikiškieji dievai skiriasi nuo semitiškų ir aigiptiskų dievų tuomi ve, kad jie nebuvo kokios atskiros gentės dievais globėjais, bet nuo pat pradžių turėjo prietikius su įvairiomis žmogaus veiklumo pusėmis*). Intekmė, kokią darė į kultus ir, mytus visokios

*) Ed. Meyer, *Geschichte des Alterthums* II, §§ 62, 64.

apgyardos, ypatingai tesaliskosios, įvyko, žinorha, kur-kas

pirma istorisko periodo; bet ji skaitoma prie laiko gerai ap-

gyventos šalies, prieš kurį buvo pirmapradinis piemeniško ir

medžioklinio gyvenimo laipsnis.

Dabar apžvelgsime svarbiausias graikų tikėjimo puses, kurios gali skaitytis pirmapradinėmis. Gamtos garbinimas pasirodo tulų dievų paveiksluose, nors homeriškame laike jis daugiausiai jau yra užslėptas. Be abejonės, kad Zeusas, senoviskas dangaus dievas, savo pradžią veda dar nuo indogermaniskosios pratauės, kuriai jis turėjo augstutinės galybės svarbą teip lygiai, kaip mongoliškos tautos jų dangaus dievas. Tokiuose dievuose, kaip Poseidonas ir Hefestas, gamtiškas elementas pas Homerą jau uždengtas dėl jų pilno suasminimo; vienok jų atnasa prie gamtos garbinimo dar persiėkia. Keletas mytų ir kultų Spartoje, Dodone ir kitose vietose nurodo į tikėjimą į kosmogoniską dangaus susituokimą su žeme. Gamtos garbinimo žymės randame ne tik organizuotame kulte ir dievų istorijose;

Pav. 42.

jis užsiliko dar tiesiog išreikštame, arba menkai užlyčnyuotame pavidale tuluose papročiuose ir suopročiuose.

Iš gamtos elementų, vandens garbinimas buvo išreikšta tiesiausiai. Ypatingai šventomis graikų akse buvo upės ir versnės; kiekviena apygarda dievino tą tankiai menką upelį, kuris tekėjo pro ją, pav. elėjai dievino Alfėją. Dieviška garbė buvo teipgi duodama versmėms; jos buvo suprantama nimfų paveikslu. Pačios muzos, kurios paėjo iš Trakijos, bet vėliau buvo Helikone Beotijoje, išpradžij buvo tokiomis versmų nimfomis, nors drauge su tuo jos jau senai buvo giedojimo atstovėmis. Arkadijoje, greta strimfomis, buvo senoviską vietinė kaimenių ir ganyklų dievybė — Pan, kuris teipgi yra senesnis tikėjimo stadijos atstovys, negu didieji olimpiniai dievai.

Senesnių laikų kultas neturėjo nė šventinamų, nė paveikslų; jis atsiduavo šventuose gojuose, ant aukuro po plynu dangum, arba gi aukos tiesiog buvo kabinama ant medžių. Tokiu būdu pas Homerą, pas kurį visgi jau pripažinta didžiųjų dievų garbinimas, kuone visur randame tik tokius aukurus. Bet išpradžij buvo garbinama tiesiog gamtiški daiktai, ar elementai. Nėra jokios abejonės, kad graikai kaip kulto dalykus užlaikė daug šventų akmenų ir kaladžių. Pastebėjimas daugis tokių akmenų garbinimo žymnių yra pas Pauzanijų, kuriuos šitas perkratintojas jau tokiame vėliame laike surado dar nuosaliuose Graikijos vietose. Jis pasakoja apie daugybę senoviskų akmenų *lithoi argoi* (balti akmenys), kuriuos kaip jis, teip ir tie, prie kurių jis nusisuntė, skaitė stabais, vadinams, dievų paveikslais; bet mes, be abejonės, turime žiūrėti į juos kaip į fetišinio akmenų garbinimo liekanas: tokiais yra trisdesimts šventų akmenų VII, 22, VIII, 48, IX, 24 ir sek.

Sulyg nuosaiškos simboliskos šito garbinimo prasmės verta yra pastebėjimo žinia, kad ant Areso kalno Atėnuose gulėjo du žinomi akmenys, ant kurių nagrinėjant bylą statyti skundikas ir kaltininkas ir kurie todėl vadinta *lithos hybros* ir *lithos anakides* (išdidybės akmuo ir begėdybės akmuo). Hermuose jau buvo padaryta pradžia per-

1) Pauz. I, 28.

dirbinimui laukinio akmens į paveikslą; prastos litotrijos pavyzdžiai atsitikdavo dar istorikuose laikuose, kaip mes, tarp kitko, išvedame, pasiremami vienu iš Teofrasto pobūdžio aprašymų. De akmenų buvo dar ir kiti dalykai, fetišiskai garbinami: tokiais buvo *ksōana*, netikusiai aptašytos medinės kaladės, kurios vienok skaitytą nupuolusiomis iš dangaus; be to, vargiai tegalima atskirti fetišą nuo stabo palladijos — senoviskuose paveiksluose, saugojusiose gardus: toliaus sutinkame medinių lazdy ir medinių lentų garbinimą: tokiais yra t. vad. Agamennono skeptras Cheronejoje ir Hėros paveikslas Argose.

Snėkėdami apie medžių kultą*) pas graikus, mes su-

*) K. Bettcher: *Der Baumcult der Hellenen nach den geschichtlichen, Gebrauch und überlieferungen* (1877); *Mythologische Forschungen* (1884).

prantame ne tas dievybes, kurios buvo medžių vaisių ir piutės atstovėmis, ne šventinio kulto apeigas, kurių esmenyje gludojo javo augimas, vyno darymas ir vėjinių medžių prižiūrėjimas ir ne tą augmenijos dievinimą, kuris buvo Priakijon įgabatas iškutur, drauge su tarnavimu Adonisui. Cion mes išimtinai suprantame seniausią šventų augalų ir medžių garbinimą: driadas, hamadriadas, meljias kurios gyvenė šventuose aržuoluose, cyprisuose, uosiuose, ir kituose medžiuose ir kurios miršta drauge su medžiu*); iščion paeina

*) Homeriškas himnas Afrodita 265 f.

baimė kirsti toki medžiai, kurios keletą pavyzdžių paduoda Pauzanias. Medžiai, kurie buvo paimti į mytus, arba sujungti su kulto apeigomis, išpradžij, be abejonės, buvo pačių šventais, nepriklausomai nuo šito susijungimo: tokiais yra palma ant Deloso, už kurios nusitvėrė Leto, gemant Apollonui ir Artemidai; liauro medis Tempejiskame klonyje, nuo kurio imta vainikai pytiškose žaismėse pergaletojams; šventas medis ant Rodoso, kuris vėliau buvo sujungtas su *Aleas* vardu.

(Toliaus bus.)

Dr. Emil Loebl

KULTŪRA IR SPAUDA

LIETUVIŲ KALBON IŠVERTE

VAIDEVUTIS

—O—

(Tasa).

Šalia istoriskų atmainų, matome dar šiaip įvairių šalių spaudoje vietinius skirtumus. Taip antai vokiety, regis, yra linkęs juoniau kalbėti. Tuo tarpu antrojo Vogezy pusėje spauda, ypačiai publicistika, yra daug palaidesnė. Francuzų laikraščius skaitas vokietytis visada stebisi, kaip tai kiekviena beveik vizita, įvykusi žymesniuose Paryžiaus namuose, tuojau laikraščiuose aprašoma. Daugeliui galėtų tauti atrodyti kaipi inkirus kishmas nosies į namini žmonių gyvenimą. Tame dalyke, taigi šeimyniskų dalykų aprašinėjime, Amerikos spauda ypačiai atsižymi. Štai pavyzdys. Pranešama apie Miss Consuelo Vanderbildt sužadėtuves su kunigaikščiu Malbhorou, Amerikos kasdieninė spauda paduoda juosmulkiausią jaunosios aprašymą pavidale tikrai policijos rekordo:

Amžius: 18 metų;

Augstumas: 5 pėdų, 5 colių;

Svarumas: 116½ svarų;

Pirstinaičių numeris: 534;

Mokslas: Muzika, teptiorystė, kalbos;

Didžiausias gabumas: niekame;

Krautis: 10 milijonų dolarių;

Paveldėjimas: 5 milijonai dolarių;

Nuolytė gėlė: Rožė; ir t. t.

Panašūs asmeninių reikalų aprašinėjamai mums atrodo juokingi ir priešinasi mūsų supratimams apie publicistikos uždavinį. Inkiirus lindimas šeimyniskosna sferosna yra, pagalias, netikata amerikoniškosios, bet, išdalies, taipjau ir angliškiosios spaudos ypatybė.

Nėra ištikrųjų tvirtos ir neatmainomos taisyklės, kuri parodytų, kuomet laikraštija gali paliesti asmeninius reikalus. Visiskai susilaikyti nuo to negali dą švairiausias dienraštis arba šiaipjau laikraštis, kadangi, šiaip ar taip, visuomenė vis dėlto interesuojasi garseiniųjų asmenų dalykais.

Be to tuose atsitikimuose save gerbianči redakcija visada sugebės atrasti rubežių tarp atsakomojo priedermės atlikimo ir paprasto liežuvaivimo, sukeliančio tik įvairius nesusi-pratimus. Daug jau laikraščiai nusikalto ir, be abejo, dar nusikals savo nepadoriomis lenktynimis išvilkti aikštėn visokias artistų užkulisinio gyvenimo paslaptis; rimtai manantieji skaitytojai atsižmo apie dalykus, kurių paskelbimą jie skaito įžeidimu; dągi tarp pačių artistų sutiksime užtektinai tokių charakterių, kuriems panašios rūšies reklamos atrodo nepriimkamomis, dągi užgaunamomis. Rimta vokičių spauda nuodugniai apvalė savo eiles nuo tokios suvalios, ir galima turėti vilties, jog vokičių pavyzdys turės intekmę ir į sveitumčių spaudą. Yra daug atsitikimų, kur nepritikami skverbimaisi į privatiskus reikalus pereina ne tik taktas ribas, bet pajudina ir daug svarbesnės rūšies dalykus.

Laikraščiai, svarstydamai visuomenės klausimus, niekadoms nepadaro tokio stipraus, tiesiai elektrizuojančio, išpužio, kaip kad aprašydami kieno privatiskos, šeimyniskos gyvenimo dalykus, o tai dėlto, kad abelnas klausimas, kurio-nors vieno laikraščio pajudintas, išsautia pastabas kito, o tankiai net visos spaudos diskusijas. Tečiaus privatiskose žiniuose kiekviena eilutė, kiekvienas žodis turi savyje neapskaitomą reikšmę, todėl laikraštintinkas privalo ištirti netikatai tokios žinios teisingumą, bet ir visokius tos žinios motyvus. Austrijos bandžiamasai kodeksas (§ 489) grasina bausme kiekvienam, kuris spaudintu žodžiu arba iliustracija ką nors įieži, kadir remdamas teisingais faktais, paimtais iš privatiskojo arba šeimyniskosjo gyvenimo. Spauda tečiaus privalo eiti dar toliau. Atsitinka faktai, kurie ištikrųjų neįeidžia asmeniskios garbės; bet, nežiurint to, gali inpainioti tariamąjį asmenį ir jojo visą šeimyną į vargus ir nepasisekimus. Paimkime, pavyzdžiui, saužudystės pasikėsinimą, kurio pagarsinimas tankiai pagindao daug nemalonių spėjimų. Paveiklinti tad reikia, kaipo ženklą išdelikatninto atsakomybės jausmo, paproti, daugelio laikraščij priimta — negarsinti visai tokiuose atsitikimuose pavardės, arba pažymėti ją tikta initialais, išimant, žinoma, tokius atsitikimus, kuomet tariamasis asmuo yra gerai visiems pažįstamas, arba atsitikimas taip visuotinas, jog denato pavardė, nors ir be laikraščio paskelbimo, greitai bus visiems žinoma. Panašus atsakomybės pajautimas turėtų užbėgti kelia pastaruose laikuose atnaujintai klaidai: šitai ne vieną sykį po turtingųjų asmenų mirties esti apgarsinamas testamentas, kame išeina aikštėn nekurie erzinantieji punktai, kaip, pvz., paveldėjimas ir jojo pamata-vimas, vienu žodžiu — karčios paslaptis esti iškeliamaos viršum be matomojo reikalo.

Išristi abejonės visuose atsitikimuose, kokius šeimyniskų reikalus gali, o kokių nepri- valo spauda paduoti visuomenės žiniai, yra visai negalimas daiktas. Gyvenimo pulsas yra perdaug įvairus, idant būtų galima jį tam tikromis grieštomis normomis apriboti. Teisėjais, ilgiau praktika užsiėms, pagalias ištikrina, kad įstatymdavystės organai jokiū būdu negalėjo permatyti visų atskirų atsitikimų gyvenime ir sudėti jų kodeksan. Tuo sunkiau įsteigti galutinus, abstraktiskus pagrindus arba taisykles ten, kame turi viešėti švelniausieji žmonių padornimo, takto ir mandagumo atjautimai. Čia kiekvieno žmogaus sąžinė turi but jį įstatymdavėju, bet augščiausioji instancija turi but pati visuomenė. Jos

tatai priedermė yra geru noru atsisakyti klausyti nereikalingų liežuvaivimų, plepalų, ir tuomet palengvinti laikraštintinkui savo išejinius uždavinius pildyti.

Turinio paskaidymas.

Turinio paskaidyme reikia, atsisvelgti į du dalykus:

1) į vidurinį turinio sutaissymą, kurin priklauso visi atskiri laikraščio skyriai, ir 2) į paviršinę apžvelgiamą rubrikų tvarką. Pirmasai yra svarbesnis, todėl jį ir imsimė čia nagrinėti.

Vidurinio turinio sutaissymas.

Pirmiau jau minėjome, kad šių laikų laikraštis, ypačiai gi dienraštis, atlieka trejopą darbą, būtent:

1) informuoja, taigi suteikia visokias naujausias žinias, naujienas;

2) nagrinėja ir propaguoja (kritika, pažvalgos, sprendimai); pagalias

3) viesai tarpininkauja (paduoda apskelbimus etc.).

Kaip priedą reikia taipgi pridėti dar beletristikus ir artistiskus rastus.

Svarbiausiąją spaudos uždutimi abelnai, ypatingai gi kasdieninės spaudos, yra žinių pranešimas ir svarbiausiųjų atsitikimų ir visuomeniskosjo padėjimo aiškinimas, paskui informacijų suteikimas. Yra tai visu-svarbiausias jos darbas. Nepaliaujamas naujienų troškimas giliai įsisakniojo žmogaus prigimtyje ir tikta nuosaliai gyvenąs, primitivis žmogus gali neturėti tokio indomumo; nuo tos valandos kaip tik žmogus pradeda protauti, jis jau pradeda trokšti žinių apie žmonių veiklumus, jų likimą, jų padėjimą. Bet kad žmonės pageidautų naujienų, reikia, kad jie netikata būtų tulų kultūros laipsnį pasiekę, bet taipjau, kad jį sodybos telktų kruvon, koncentruotųsi ant nedidelių plotų. Dar ir šiandien matome, kad žmonės, nuosaliai nuo kitų gyvenantieji, nors buna gerosė sąlygose ir yra ingiję šioji-tokį apsvietimą, to indomumo tečiaus visai nežino; nuosalių sodybų savininkai, net inteligentiški žmonės, apsigyvenę tolimoje kalnuotojį salyje, lengvai atpranta nuo interesavimosi beganciais dalykais. "Sukaimėti" — reikia juk netikatai persiminti sodžiaus papročius, bet ir apsigyventi apribuotame vietinių reikalų ratelyje. Sulyg regulos yra juk surista kultūros pažanga su žmonių sodybų artumu, su ankstesniu jų tarp sąveigų sugyvenimu. Tuo pačiu tatai išsiaiškina mūsų daleidimas apie žmonių indomumo atsiradimą.

Tasai apskrus homeriškas Odisejus, kuris pažino miestus ir daugelio žmonių papročius, parodo mums, kaip augstai buvo brangintas jau senuose laikuose prityrusis ir svietą žinantysis žmogus. Ir jau tolimoj praitėje turėjo egzistuoti įstaigos, kurių tikslas buvo patenkinti naujienų troškimą. Pas senovės babiloničius, anot Juzapo, buvo istorikai, ant kurių pečių buvo uždėdama priedermė užrašinėti visokius kasdieninius gyvenime atsitikimus, idant piliečiai galėtų apie juos žinoti; turime tad čionai pirmutinę oficialės informacijinės agentūros formą. Anie užrašinėjamai turi buti buvo svarbiausiu šaltiniu trams babiloniškos — chaldėiskos istorijos knygoms, kurias sutaisė Berossus. Aleksandro Didžiojo laikų istorikas. Tos knygos ilgą laiką buvo skaitomos kaipo brangiųjų senovės Babilono žinijos šaltinis. Graikų Agoras lošė nemažą rolę kaipo visokių naujienų centras. Pas romėnus sutinkame oficialės įstaigas, kurios tarnauja naujienoms suteikti. Vyriausias kunigas (*Pontifex maximus*) visuomet pažymėdavo svarbesnius mētų atsitikimus lig 120 m. po Kr., iš ko paskui atsirado *Annales maximae* arba *Annales Pontificum*. Cezario laikais padarytas tapo geras šuolis pirmyn. *Acta diurna* buvo beveik oficialiais, kasdieniniais pranešimais, iš kurių budavo galima atsižinoti apie įvairius senato darbus (*acta senatus*). Sulyg anų laikų liudijimų, tuos pranešimus senovės romėnai labai mėgė skaityti. Tavernier sako, kad Gallijos gyventojai prievarta sulaukydavo sveitimalius keliauninkus, idant iš jų atsižinojus kokių-nors naujienų. Naujienų geidulus įieškojo ir taisė kašyk naujus kelius. Visi tie, kurie, ačiu savo pašaukimui, priversti buvo tankiai po įvairias šalis keliauti, budavo panaudojami kaipo naujienų pasiuntiniai, arba jų išnešiotojai; kariuomenė, grįždama iš karo, arba eidama karan, turėdavo užsilaikyti iš apskinėjimų; piligrimai, iš rytų grįžtantieji, budavo apipilami visokiais klausimais; trubadurai ir truverai, monininkai ir aktorai tiesiai budavo užkankinami klausimais. Mokytojai ir augstesniųjų mokslo įstaigų studentai, kurie atvykdavo iš įvairių šalių, budavo ykiu naujienų išnešiotojai, tečiaus indomias budavo universitetų žygunai, kurie atveždavo studentus į miestą, o kursui pasibaigus vėl gabendavo juos namo. Naujienų pranešimas pasidarė, regis, jų profesija, kadangi 1576 ir 1582 metuose pasirodė keletas valdžios padavadijimų, sulyg kuriais kiekvienos žemietijos ir apskričio teismų žygunai, nešiojantieji bylų aktus į apeliacijų teismą (*Parlement*) gavo leidimą suteikti visuomeniskias žinias žmonėms taipjau, kaip kad tai darė universitetų žygunai.

1 Miesto rinka, kame budavo laikomi žmonių susirinkimai pas senovės graikus. (V—tis).

2 "Du journalisme". Paris 1902, pusl. VI—XV.

3 Trubaduras — vidurinių amžių provansalis dainius ir poeta.

4 Truveras — poeta, muzikas ir dainius, kuris keliaudamas iš miesto į miestą, linksmindavo žmones jie buvo plačiai žinomi viduriniuose amžiuose Šiaur. Francijoje. (V—tis).

(Toliaus bus.)

Iš Chicago Lietuvių Gyvenimo.

"Aušros" Debatai.

Kovo 10, 1912 m., 3 val. po pietų Aušros svetainėje, 3149 S. Halsted st., įvyks debatai. Tema: "Karas". Debatuos: K. Mikolaitis už, ir J. Ilgaudas prieš. Norintieji iš publikos galės dalyvauti debatuose.

Aušros 1-oj kuopos susirinkimas įvyks kovo 19, 1912 m., 7:30 val. vak. Aušros svetainėje, 3149 S. Halsted st. Dienos tvarka: a) metinė Aušros įstaigų ataskaita; b) tuli nauji sumanymai. Pritariantieji Aušros Dr-os darbam kviečiami prisidėti aktyviai. Valdyba.

Atsišaukimas į lietuvių pardavėjus Chicago, Ill.

Lietuvių Pardavėjų Sąjunga viečia lietuvių pardavėjus, dirbusius visokiose prekybos įstaigose, prisidėti prie minėtos Sąjungos, jai įstodami. Šita Sąjunga, kaip įstodami, 5 d. 1907 m. su tikslu vienyti visus lietuvių pardavėjus be skirtumo lyties ir pažiūrų. Suteikti vienas kitam pagalbą kiekvienam atsitikime, ypač netekus darbo, kaip galima, patarnauti, susirgus, ar numirus šnariui, suteikti materialią pagalbą likusioms šeimoms. Taipogi mes stengsimės lavintis specialiosiose prekybos ir pramonės sąsokose. Kiekvienas įstodamas į Sąjungą, privalo paduoti aplikaciją ir kartu užsimokėti \$1.00 įžangos ir po 25c. kas mėnuo. Iš tų pinigų susirgęs šnarys gautų \$5.00 sąvaityje. Norintieji įstoti į Sąjungą malonės kreipties žemiau paduotu adresu, gaus blanką, arba lai atėmus susirinkimam, kurie esti laikomi "Aušros" svetainėje, 3149 S. Halsted st. kas pirmą serdą kiekvieno mėnesio. Ir Draugijos, turinčios kokius reikalus, malonės rašyti paduotu adresu. Pr. Kybartas, prot. rašt. 4601 So. Ashland ave.

Kovo 3 dieną vietinė Simono Daukanto Draugija turėjo savo susirinkimą, kuriame, be kitko, nutarta susilpti Lawrence, Mass. streikuojančius darbininkus lietuvių. Draugija iš savo iždų paskyrė \$25.00, be to nariai dar liuosu noru sudėjo \$5.50. Tokiu būdu viso pasidarė \$30.50. Pinigai tapo pasiųsti Lawrence'ui p. A. Ramanausko adresu (101 Oak st.). Priderėtų ir kitoms Chicago lietuvių draugijoms nepamiršti savo streikuojančių brolių, kurių dauguma randasi kritiškame padėjime. M. J. D.

Jonas Kučinskis, lietuvis, perėitį savaitę išlaikė prieš valstijos komisiją kvotimus gavimui teisę užsiimti juridiska praktika. Kučinskis teisų mokslą baigė County Kolegijoj.

Ziono Lietuviškos Evangelikų-Liuteronų Parapijos reikalai.

Vasario 4-tą dieną įvyko mėnesinis Ziono Liet. Evang. Liut. Parapijos susirinkimas. Parapija, be kitų dalykų, nutarė laikyti savo pamaldas ne po pietų, bet nedėdienių rytmečiais, prieš vokiečių pamaldas. Musų pamaldos rodo bus laikomos, kaip ikišiol, kas r-mą ir kas 3-čią

kiekvieno mėnesio nedėdienį, tiktai jos prasidės 7:30 val. rytmetėje. Tokiu būdu bus parankians daugumai žmonių ateiti, nes po pietų daugelis žmonių neturi laiko ateiti bažnyčion. Jeigu kas iš lietuvių nori matyti musų tikybiškas apeigas ir susipažinti su musų bažnyčios ypatybėmis, gal ateiti musų pamaldoms. Mes neturime ant ateinančiųjų musų bažnyčion uždėti jokių ypatingų mokesčių k. a. už sėdynes ir t. t. Pamaldos laikomos žinomoje bažnyčioje prie 19-tos ir Johnson gatvių.

Kurie norėtų įstoti musų parapijoms, turėtų parapijos susirinkimą, pasikalbėti apie tai su musų parapijos kunigais. Musų bažnyčios mokslo ir musų parapijos įstatai reikalauja, kad kiekvienas, norintis prisirašyti parapijon, privalo klausitis apie tą dalyką musų kunigo. Norintieji dėl minėtų ir kitų dalykų ką pasiklausti pas musų kunigą, tegul kreipiasi adresu: Rev. J. J. D. Razokas, 2013 So. Halsted st., Chicago, Ill., kampo Canalport ave. ir Halsted st. Linktina butų, kad visi vietiniai lietuvių evangelikai-liuteronai nevilkindami prisirašytų prie musų parapijos. Taip darydami, jie ne vien išpildytų savo krikščionišką prievolę, bet apsaugotų lietuvių parapiją įstaiyti savo bažnyčią. Iki šiol, kol dar musų parapijos narių mažai buvo ir kol savo kunigo neturėjome, galėjo tūlasis ir pabeigti apie musų parapijos šeimoms. Taipogi mes stengsimės lavintis specialiosiose prekybos ir pramonės sąsokose. Kiekvienas įstodamas į Sąjungą, privalo paduoti aplikaciją ir kartu užsimokėti \$1.00 įžangos ir po 25c. kas mėnuo. Iš tų pinigų susirgęs šnarys gautų \$5.00 sąvaityje. Norintieji įstoti į Sąjungą malonės kreipties žemiau paduotu adresu, gaus blanką, arba lai atėmus susirinkimam, kurie esti laikomi "Aušros" svetainėje, 3149 S. Halsted st. kas pirmą serdą kiekvieno mėnesio. Ir Draugijos, turinčios kokius reikalus, malonės rašyti paduotu adresu. Pr. Kybartas, prot. rašt. 4601 So. Ashland ave.

Gavėnių laikams atėjus, lietuvių evangelikai-liuteronai turės kas pėnyčios vakaras savo ypatingas gavėnių pamaldas. Negalint tam laikui gauti bažnyčios, bus laikomos pamaldos musų parapijos susirinkimų kambaryje, 826 W. 19-tą gat. Gavėnių pamaldos prasidės 7-tą val. vakare. Ziono Liet. Ev.-Liut. Parapijos raštininkas, J. Jurksaitis.

NEKROLOGAS.

A. a. Gasparas Baltakys.

Pėnyčioj, kovo 1 d., 3 val. po pietų, namuose po nr. 4354 So. Wood st., išgerdamas karbolinės rūkšties, užbaigė savo gyvenimą, jaunas, vos 23 metų amžiaus sulaukęs, Gasparas Baltakys, cilių rašytojas, buvęs "Amerikos Žinių" redaktorius. Velionis po savo cėlims ir kitais raštais pasirašydavo slapyvardžiu "G. B. Raitelis".

Panedėlyj, kovo 4 d. lyndyt nekaitingam draugų būreliui: A. Laliui, Kl. Jurgeliui, V. P. Žerauskui ir K. J. Valiui tapo palaidotas Sv. Kazimiero lietuviškos kapinėse.

Lai buna jam lengva svetimos šalies žemėl!

A. a. kun. Jurgis Kolesinskis.

Perėitį uaturninką, kovo 5 d., 8 val. ryto pasimyrė kunigas Jurgis Kolesinskis, sulaukęs 76 metų amžiaus (gimęs Ramaniuokse, Punsko parap., Suvg. gub. balandžio 14 d. 1836 m.). Gyvenimas jo buvo gana mar-

gas ir indomus ir, kaip dalyvausiam 1863 m. sukilime, teko nemazda nukentėti. Už tą dalyvavimą maistuose jis buvo suimtas ir karo teismo pasmerktas mirti, bet paskui ta bausmė jam buvo atmainyta ir ji išsiųsta Sibiran, kur išbuvo apie dvidešimt metų. Amerikon atvyko, regis, 1980 m. ir čia pirmiausia tapo paskirtas Pittstono lietuvių parap. klebonu. Klebonavo ten neilgai, nes jau 1892 m. jis atvyksta Chicago. Čia jis patam-pa pirmu lietuvių dvasiškų reikalų rūpintoju. Jis gi prisidėjo ir prie organizavimo švento Jur-gio parapijos, kuri šiandien turi jau puikią savo bažnyčią, valdomą džiakono kun. M. Kriaučino. Čia jam lemta buvo ir savo dienas užbaigti.

VIETINĖS ŽINIOS.

Areštavo Mazdaznan bažnyčios vyriausįjį kunigą.

Perėitį panedėlyj tapo suarėtuotas paskilbys čia "saulės garbiniojų" kulto "kunigas" Otoman Zar-Adust Hanish, turįs savo taip vadinamą "Mazdaznan" bažnyčią 3016 Lake Park avenue. Valdžios kinba prie jo jau nebe pirmą sykį, bet apskrūsis lengvatių — daugiausia didžturčių boby — prigaudinėtojas, "paslaptiniųjų mokslų" "kunigas" visada pataikydavo iš paspėty kily išsiskirti. Dabar valdžios priekibo prie jo su siuntinėjimą ir platinimą nemorališkių, jo paties patiekty raštų bei šiaip už kitas jo suklybes. Kada detektvai atėjo į Mazdaznan palocų jo suimti, jiems pasakytą, kad "vyriausiojo kunigo" nesą namie. Detektvai tečiaus nepatikoje ir emė įsėjoti. Rado jį rusų pasislėpusį tarp bakų ir anglių aruodų. Kadangi "kunigas" negavo nielaširdingo žmogaus, kurs būtų panorėjęs užstatyti už jį reikalaujamos kaucijos 25 užstancijų dolarių, patupdyta jį parviečio kalėjimo kėliko šalia kito ten bėpaktavojančio "slaptiniųjų mokslų" skelbėjo — Evelyn Arthur See.

Ekspliozija.

Firmos Hine Bros. muilo fabrike, 4023 S. Ashland ave., perėita serdą įvyko ekspliozija rezervuaro su 500 galonais riebalų. Ekspliozija išgriovė visą priekinę trobos dalį, nepažeistas likosi tik garinių masinų rumas. Žmonių aukų tečiaus nesirado. Ekspliozijos padarytą pragaistį skaito 20 tūkst. dolarių.

Dailės paroda.

Vietiniame Dailės Institute ant Michigan ave., prieš Adams gtv., perėitį uaturninką tapo atidaryta Amerikos vakarų krašto dailininkų paveikslų paroda.

Auklėjamoji Paroda Mark White Square.

Auklėjamoji paroda, t. v. "City Welfare Exhibit" Mark White Squaro salėse, prie Halsted ir 30-tos gatvių, apie ką plačiau buvo minėta perėitame numeryje, jau tapo atidaryta. Paroda at-dara kas dien nuo 2 val. po pietų iki 10 val. vakaro. Parodos tvar-kytojų komisijose figuruoja ir lie-tuviai: Dras A. L. Graičiūnas nuo "Auroros" (?) ir J. Ilgaudas nuo "Birutės" Draugijos. Suba-ratos vakare parodos salėje bus "Birutės" choro dainos.

Protestas prieš Jurgis caro valdžios darbus.

Vasario 25 d. įvyko viešas tarptautiskas susirinkimas, vadovaujant A. Hinkelmannui. Pralkalbos buvo šiomis kalbomis: rusų, anglių, lenkų, lietuvių ir žydų žargonu. Tarp kalbėtojų buvo 2-ros dmos atstovs Geras, kalbėjęs apie veidmūšius rusų slaptosios policijos, kuri didžiausią rolę lošus laike proceso prieš 2-sios Dmos socialdemokratų atstovus. Buvo renkamos aukos kankinti-niams: surinkta \$41.00. Po prakalbų buvo perskaityta ir vien-balsiai priimta rezoliucija, kurią žemiau paduodu. Revoliucija nu-tarta plačiai pagarsinti laikraščiuose ir kopiją pasiųsti į kongresą.

Rezoliucija skamba: "1) Imant domon, kad caro valdžia visomis pajėgomis stengiasi panaikinti žmonių atstovybę, išvaikydama 2-rają Dumą, pa-keizdama savavališkai rinkimų kretynas, surengdama procesą be jokių juridiskų pamatų prieš 2-ros Dmos socialdemokratų frakcijos 55 atstovus;

"2) imant domon, kad kaltinamiesiems socialdemokratų frak-cijos atstovams buvo atimtos ele-mentarės viešo apsigynimo teisės;

"3) imant domon, kad provoka-toriska slaptosios policijos de-partamento rolė proceso laiku ir vėliaus viešai pasirodė pasidėko-jant buvusio to skyriaus valdin-ko — provokatoriaus Boles-lovo Brodskio prisipažinimui;

"4) imant domon, kad 3-sios Dmos atstovų didžiūma, iš pa-taikavimo valdžiai, grieštai atsi-sakė atvirai pakelti klausimą dėl neteisingo teismo prieš 2-ros dmos socialdemokratų frakcijos atstovus ir dėl provokatoriškų slaptosios policijos darbų;

"5) imant domon, kad social-demokratų 2-rosios Dmos frak-cija teisingai kovoją už darbo žmonių reikalus ir drąsiai sto-vė už žmonių atstovybę ir prieš caro valdžios nedyrbyes, prievartą ir persekijimus. — "Mes, buvę Rusijos viešpaty-ties piliečiai, susirinkę vasario 25 dieną 1912 m. Walsho svetainėj prie Noble ir Emma gatvių, Chicago, Ill., protestuojame prieš žiaurius caro valdžios veikimus, išreiskiamie panieką 3-ciosios Dmos atstovų-reakcionierių di-džiūmai, ir siunčiame karštą už-uojautą caro valdžios ir provo-katorių aukoms — 2-rosios Du-mos socialdemokratų frakcijos at-stovams." P. Galskis.

Aitvarų bankierius kalėjime.

Perėitį panedėly teisėjas Lan-dis paskyrė bausmę aitvarų ban-kieriui, Jurgiui Pupauskui, 6 mė-nesius į pataisos namus ir Bride-well, Chicagoje. Iš teismo ten jį tuojau ir nugabeno. Pataisos na-muose tuteisti dykai nelanko, jie turi dirbti visokių darbų, kuris prie ko geriau tinka. Kokį darbą gaus ten Pupauskas, neži-nia. Gal magiškus divonus austi ant kurių užsėdęs gali keturimoms valandomis nulekti Europon.

Pupausko biografija.

Aprašyti visus Pupausko dar-bus-darbelius, kokių jis yra pri-dirbęs, būtų didelė knyga ir in-domesnė už "Naująjį Savizrolą". Jurgis Pupauskis paeina iš me-sinių pavieto, Kauno gubernijos. Atvažiavo iš Lietuvos į Chica-

gą pas savo vyresnį brolių Pra-ną 1898 m., turėdamas tada apie 18 metų. Pradėjo dirbti Stock Yarduose kaip ir kiekvienas pa-prastas darbininkas, ir kada už pirmutinę mokesį gavo \$8.00 čekį, jis tuojau padidino čekio sumą ant \$28.00 ir išmainė jį ant pinigų Hoergerio salionė, 3249 So. Morgan st. Bankas sugrą-žino salionininkui čekį kaip su-falsuotą ir salionininkas norėjo Jurgį areštuoti už apgavystę, bet brolis Pranas salioninką permal-davo, apmokėjo čekį ir Jurgis išėjo sausas.

Jurgis Pupauskas tingėjo dar-bą dirbti, jam rūpėjo be darbo pralobti. Tada, metė darbą ir atidare salioną prie 34-tos gtv. ir Auburn ave., kurį, rodos, laikė apie dvejus metus. Vėliau salio-ną pardavė ir mėgino kitomis makliorystėmis gyventi. Sykį jis atėjo į žydišką "Loan-Bank" (Lombardą) ant Madison ir Clark st. pirkti laikrodėlio. Iš-sirinko aukšnių už \$75.00 ir pa-davė žydiui \$140.00 čekį. Žydas, apžiūrėjęs čekį, užklusė Pupausko: "Ar tavo šitas čekis?" Pu-pauskas atsakė — "Mano". "Ta-vo parašas?" — "Mano", atsakė. Žydas pasisaukė iš gatvės poli-ciastą ir prašo įskosti, ar čekis priklaūšas šitam ponui. Polici-stui kvociant, Pupauskas pradėjo tai balti, tai raudonuoti ir dre-bėti. Čekis pasirodė suklustuotas. Pupauskas tapo areštuotas ir pasistatė į pavieto kalėjimą. Brolis Pranas pasamdė advokatą Eliot Jurgį ginti. Vėliau su-rodė bondsmanus, kurie Jurgį iš-ėmė iš kalėjimo ant parankos iki teismui. Už kelių mėnesių tei-smas artinosi, bet Jurgis Pupaus-kas nesirodė. Bondsmanai buvo priversti samdyti detektivus ir daug išlaidų pakelti, kol Jurgį surado ir vėl kalėjiman pasodino. Atėjo teismo diena, čekio savi-ninkas bylos nespauė, nes jis ant to čekio nieko nežudė, o Pu-pauskas teisinis, kad jis esąs jaunas ir kvailas, nemokąs nė skaityti nė rašyti, čekį radęs pa-mestą, pirmasys čekį savo akimis matęs, nežinojęs, kad nevalia sve-timą čekį panaudoti, manęs, kad čekis vis tiek ką ir pinigai, tai norėjęs už jį nusipirkti laikrodėlį. Teismas nutiesė Pupauską į Bridewell pataisos namus tik dviem mėnesiam. Atbuvęs savo bausmę, Pupauskas sugrįžo vėl tarp savųjų ir įsėjoko naujo bū-do, kaip be darbo pralobti.

Surado jis jauną vaikina, Pet-rą Bujauskutį, turintį \$300.00, ir su juo ir už jo pinigų atidare taip vadinamą darbo biurą ("Em-ployment Agency") po nr. 3309 So. Halsted st. Tuomet kaip tik buvo didelis Stock Yardų strei-kas. Streikieriai tuojau pradėjo citi į naują lietuvišką biurą dar-bą įsėjoti. Pupauskas visus strei-kierius siuntė darban į girias, ten, kur jis pats nežinojo ir jokio darbo neturėjo. Suimdavo nuo kiekvieno darbininko po keletą dolarių už savo "patarnavimą" ir "transportaciją", nuvezdavo juos į salioną, pagirdydamo, pa-skui, nuvedęs paezerėn, nupir-kdavo ant laivo tikietus po 50c. kožnam ir, susodinęs laivan, pa-siūzdavo skersai ežerą ten, kur laivas plaukia. Laivai iš Chica-gos eina į visokių miestelių Michigan ir Wisconsin valstijų ir kada darbininkų tikietai yra apmokėti į kurį nors artimą mie-stelį, tai ten juos ir atvezdavo. Bet ten niekas darbininkų nerei-kaavo ir nelaukė. Darbininkai, se

ten atvažiavę ir darbo jokio ne-radę, nevienas turėjo "pėsčias Chicago grįžti".

Vieną sykį Pupauskis surinko didelį būrį Stock Yardų strei-kių ir prizadėjo nusigsti juos darban į girias. Suėmęs nuo kiekvieno po keletą dolarių, nu-vedė juos ant vakzalo, nupirko po 5c. bilietus kiekvienam, suso-dino į traukinį ir pasakė, kad juos gabens į girias medžių kir-siti, kur kompanijos agentai pa-sitiksia ir nuvesia į darbą. Už 10 minutų streikieriai buvo jau darbo vietoje. Bet išlipę iš trau-kinio nustebo, pamatę, kad jie ta-po atvežti darban į tuos pat Chi-cagos Stock Yardus, kuriuose jie streikuoja. Megina bėgti, bet Stock Yardai streikierių apstoti, jų neisėjo, musė juos kaip streiklaunius. Tuli iš jų buvo pri-versti pasilikti ten ir dirbti, o tuli, šiaip taip išbėgę, apstojo Pupausko darbo biurą ir norėjo Pupauską lynuoti už apgavystę. Bet Pupauskas susėjo telefonu pasisaukti policiją, kurios "patrol wagon" pribuvęs suėmė užpuoli-kus, ir patį Pupauską, ir nuga-beno policijos stotin. Užpuoli-kus nubaudė, o Pupauską palei-do.

Nuo to laiko Pupauskas jau daugiau nepasirodė savo darbo biure. Prazuvo, nieks nežinojo kur.

Vienok jis neprazuvo. Jis pa-sislėpė kitoje miesto dalyje ir pradėjo cirkulioriais garsintis Doktoru Zubovu, Tvardauskiu, Faustu, ir kitokiais vardais ir ad-resais, siudydamas žmončms pirkti sekancius stebuklus:

Kaip padaryti kad jokia ragana ta-vo neapraganautų \$4.00
Kaip išgydyti kudiakį turintį kul- 3.00
Kaip kaurė turėtų telyčia, o ne 3.00
Atsilankyt užmarjė ir sugrįžti 3.00
Greičiaus už telegramą 6.00
Leidoti augstai ore be jokių prie- 4.00
Kaip perkunas trenktų ten kur 3.00
Išvaryti velnius iš tų, kurie juos 6.00
Gydyti ligonius be jokių vaistų 5.00
Vaikščioti viršumi vandens ir ne- 6.00
nuskesti 6.00
Vaikščioti sausu jurių, ežerų ar 6.00
upių dugnu 6.00
Kad niekas tavo suarėtuoti ne- 5.00
galeitų 5.00
Kad visur ir visada butum pasek- 5.00
mingas 5.00
Padaryti iš paprastų popierių pa- 4.00
pirlinius pinigūs 4.00
Inėti arba išelti per užrakintas 5.00
duris, zenko nepalikant kas bus, vai- 3.00
kaus, Pupauskas sugrįžo vėl tarp savųjų ir įsėjoko naujo bū-do, kaip be darbo pralobti.

Padaryti, kad tavo myletį tą ypa- 3.00
ta, kurią sau pasiskyrėl 3.00
Kad išduoti pinigai vėl atgal su- 5.00
grįžtų 5.00
Ir daugybė kitokių "stebuklių".

Šitiems stebuklams Pupauskas rado plačią rinką tarp lietuvių ir lenkų. Jis garsinosi lenkų laik-raščiuose visokiais vardais ir ad-resais, kaip:

Daktaras Zubovas, Station K., Chi- 3.00
cago, Ill. Magic Supply House, 2316 W. 24th Pl. 3.00
The Real Magic Apparatus, 2103 W. 3.00
Hastings st. Jos. Herman, 776 N. Rockwell st. 3.00
H. I. Smith, Washington st. 3.00
Mrs. Mary Pupa, W. 24th Place 3.00
Paust Novelty House, Room 608, 3.00
Omaha Bldg. Cicero Magic Supply House, Cicero, Ill. 3.00
Jos. Tvardovski, 214 Wisconsin st. 3.00
Milwaukee, Wis. ir daugybė kitokių vardų ir adresų.

Tilpo jo apgarsinimai ir tuluo- 3.00
si lietuvių laikraščiuose, ir per

keletą metų darė jis gana gerą 3.00
biznį, pardavinėdamas tamsiems 3.00
žmončms savo "stebuklus". Vė- 3.00
liau apsisėdęs su lenkiška mergi- 3.00
na, kuri taipgi buvo gerai tikusi 3.00
monų bizniui kaip "garsi bur- 3.00
tininke" ir "Fortune Teller".

Laikui bėgant, Stock Yardų 3.00
streikieriai Pupauską visai už- 3.00
miršo. Dauguma jų išvažinėjo 3.00
į Europą ir kitur, ir Pupauskas, 3.00
atsidrąsinęs, 1908 m. atidare taip 3.00
vadinamą Banką savo vardu, 3.00
Geo. Pupauskis & Co., 2342 So. 3.00
Leavitt st. Sklepe įsitaie spau- 3.00
stuvėlę, kurioje spaudzino savo 3.00
stebuklių cirkuliorius ir katalio- 3.00
gus ir siuntinėjo juos lietuviams 3.00
ir lenkam, ir darė gerą biznį. Bankas buvo vien kaip dangtis, 3.00
po kuriuo Pupauskas pasislėpęs 3.00
spaudzino ir pardavinėjo savo 3.00
stebuklus visokiais vardais ir ad- 3.00
resais.

(Toliaus bus).

LIETUVIŲ LAISKAI KRASOJE.

Surašas už savaitę iki kovos (March) 2 dienos.

Neimti dēl įjairių priea- 3.00
sčių (blogo adres, etc.) adresa- 3.00
tams, laiskai galima atsimti Vy- 3.00
riausioje Krasoje, Clark gtv., 3.00
tarp Jackson Blv. ir Adams gtv., 3.00
Room 175, priduoant atsakomą, 3.00
prie adresato laiško padėtą, nu- 3.00
merį:

3606 Adomaitis Jozapas 3.00
3609 Alasanskietis Joana 3.00
3616 Andriškis Jonas 3.00
3633 Andrius I 3.00
3634 Balkrynus Jonas 3.00
3654 Bielskis Toma 3.00
3665 Bertaszius J 3.00
3701 Bogusevicius Stanis 3.00
3720 Brazauskis Jonas 2 3.00
3732 Bublis K 3.00
3752 Butkus Simonas 3.00
3813 Davenoras Jonas 3.00
3814 Davagela Stan 3.00
3834 Draksu Jazupu 3.00
3865 Grisius Stanislaw 3.00
3873 Grygalavicius Jos 3.00
4073 Jonkus Nikolas 3.00
4077 Jonaitis Peter 3.00
4079 Judaitis Adam 3.00
4143 Krnorakis K. 3.00
4215 Kiklis B. 3.00
4218 Klupelis Anton 3.00
4290 Lukoparties Jonas 3.00
4298 Matulaitis J. 3.00
4337 Matulionis Andrius 3.00
4353 Misunas Nikodem 3.00
4381 Mieskis Antonas 3.00
4389 Mozileuskis Wladys 3.00
4425 Norbutas William 3.00
4480 Petras Andrius 3.00
4499 Pivora Jozapas 3.00
4511 Pieskusnas Por 3.00
4519 Pocius Stan 3.00
4530 Povilaitis Francis 3.00
4534 Powilions Mr. 3.00
4543 Preidis Tono 3.00
4557 Pudumas Frank 3.00
4611 Rumala Powilis 3.00
4711 Stavičius Karoli 3.00
4754 Stanciolis Nikodimas 3.00
4783 Stubiskis Ignat 3.00
4784 Slulzinskis Bladislavas 3.00
4791 Sukarzauskis Tonis 2 3.00
4815 Szemaitis John 3.00
4824 Szarkienl Annie 3.00
4835 Tilenis Jonas 3.00
4864 Tuknaite (Juknaite?) Domle 3.00
4870 Umbras Wilem 3.00
4872 Urbonas Lewonas 2 3.00
4873 Urbonas Lidwekas 3.00
4874 Uris Peter 3.00
4878 Usonis Jonas 3.00
4892 Vieckus Anton 3.00
4899 Wajwado Stanislawas 3.00
4900 Waitewicz Mark 2. 3.00
4901 Waitkus Jacob 3.00
4907 Waliekis Antonas 3.00
4912 Walinis Juozapas 3.00
4923 Wilnins Francisus 3.00
4991 Zukminas Jeronimus 3.00

KLAIDOS ATITAISSYMAS.

Mano korespondencijoje iš Sa- 3.00
ginaw, Mich., tilpusioj "Lietu- 3.00
vos" nr. 9, buvo atspaudinta: 3.00
"Yra čia kelios lietuviškos par- 3.00
davinės" etc. Turi but: Yra čia 3.00
du lietuviški smuklininkai, vie- 3.00
nas iš jų laiko ir groseriją. — 3.00
Atspaudinta: "Sv. Kazimiero 3.00
Dr-ja". Turi but: Tautiška Ka- 3.00
zimero Karalačio Dr-ja (bet ne 3.00
"Svento"). M. Sk.—s.

KAS ATSIKIKO SU VIENU VELNIŲ BANKIERIUM.

